

Jaarverslag

Stichting Notarieel Pensioenfonds

2009

Inhoudsopgave

Personalia	3
Kengetallen	4
Verslag van het bestuur	5
Verslag van het intern toezicht	19
Samenvatting van het verslag van het verantwoordingsorgaan over 2008	23
Samenvatting van de reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan over 2008	24
Jaarrekening	26
Geconsolideerde balans	27
Geconsolideerde staat van baten en lasten	29
Bestemming saldo	29
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	30
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	31
Toelichting op de geconsolideerde balans	36
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	45
Enkelvoudige balans	49
Enkelvoudige staat van baten en lasten	51
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	52
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	54
Overige gegevens	55
Gebeurtenissen na balansdatum	55
Accountantsverklaring	56
Actuariële verklaring	57
Overige informatie	58
Beleggingen per 31 december 2009	58
Voorziening pensioenverplichting	64
Overzicht deelnemers en gepensioneerden	67
Verklarende woordenlijst	72

Personalia

<i>Bestuur op 4 juni 2010</i>	mr. B.E. van den Berg, <i>voorzitter</i> , DB, mr. G. Alferink, DB, <i>notarissen</i> ,	Treedt af: 1-1-2014 1-1-2013
	vacature(s) <i>kandidaat-notaris</i> ,	1-4-2013
	mevr. mr. H.C. Huigen-van der Vlugt, <i>secretaris</i> , DB mevr. mr. H.H.T. Nauta, mevr. mr. M. Span, mr. J.J.P.M. Storimans, <i>vice-voorzitter</i> , DB, A.J. Veninga, mr. M. Wallis de Vries, <i>pensioengerechtigden</i> ,	1-1-2011 1-4-2013 1-4-2013 1-1-2012 1-1-2013 1-4-2013
	mr. M. Boleij, Gewezen deelnemer, <i>benoemd op basis van specifieke deskundigheid</i>	1-3-2014
	<i>DB=lid Dagelijks Bestuur.</i>	
<i>Verantwoordingsorgaan</i>	mr. P.I.J.M. de Lepper (voorzitter), <i>notaris</i> mr. A.H.M. Rieter (secretaris), <i>oud-notaris</i> mr. J. Kuipers, <i>notaris</i> mr. J.H.F. Wilmink, <i>notaris</i> mr. G.L. Maaldrink, <i>oud-notaris</i> mevr. mr. J.G. Posthumus, <i>kandidaat-notaris</i>	1-1-2011 1-1-2013 1-1-2014 1-1-2013 1-1-2011 1-1-2012
<i>Uitvoeringsorganisatie</i>	Uitvoeringsorganisatie Notariële Pensioenen B.V. mr. M.H. Muntinga, <i>algemeen directeur</i> drs. H.R. Slee, <i>financieel directeur</i>	
<i>Commissie van Beleggingsdeskundigen</i>	drs. A.A. Anbeek van der Meijden, <i>voorzitter</i> , drs. Chr. Brandsma drs. H. Eggens	
<i>Geschillencommissie</i>	mr. D.J. Bender, <i>beoogd voorzitter</i> mevr. mr. G.Kleykamp – van der Ben mr. G.W. Galle	
<i>Adviserend actuaris</i>	drs. R. Westhoff AAG, verbonden aan Towers Watson B.V., Amstelveen.	
<i>Certificerend actuaris</i>	P.L.J. Janssen AAG, verbonden aan Towers Watson B.V., Amstelveen.	
<i>Accountant</i>	drs. M. Verschoor RA verbonden aan Ernst & Young Accountants LLP, Rotterdam.	
<i>Medisch adviseur</i>	mevr. dr. I. van Ham, Nieuwegein	
<i>Kantooradres</i>	Spui 192, 2511 BW Den Haag telefoon 070 – 3307111 e-mail info@snpf.nl internet www.snpf.nl	

Vijf jaren kengetallen Stichting Notarieel Pensioenfonds

	2009	2008	2007	2006	2005
<i>(in miljoenen euro's)</i>					
Beleggingen ¹	945	898	968	939	939
Voorziening pensioenverplichtingen	989	1.041	854	889	915
Eigen vermogen	(45)	(140)	133	88	44
Bijdragen	32	34	33	30	29
Beleggingsopbrengsten	62	(75)	19	30	81
Pensioenuitkeringen	44	42	41	40	40
Resultaat	96	(273)	59	44	15
<i>(aantallen)</i>					
Actieve deelnemers	3.328	3.589	3.571	3.539	3.457
Gewezen deelnemers	1.398	1.153	1.082	1.072	1.049
Gepensioneerden	1.616	1.561	1.511	1.450	1.418
<i>(procenten)</i>					
Dekkingsgraad	95	87	116	110	105

¹⁾ De beleggingen zijn inclusief de derivaten die opgenomen zijn onder de overige schulden.

Verslag van het bestuur over het jaar 2009

Samenstelling van het bestuur

Per 5 juni 2009 zijn mevrouw mr. I. Meuwese en de heer mr. W.E. de Vin voor het verstrijken van de termijn beiden om persoonlijke redenen afgetreden. Op 8 april 2010 heeft de heer mr. H. Meilink zijn functie neergelegd. Wij danken de bestuursleden voor hun inzet en betrokkenheid bij het Notarieel Pensioenfonds.

Op 1 maart 2010 is de heer mr. M. Boleij herbenoemd als lid van het Algemeen Bestuur.

Algemene inleiding

In het verslagjaar is er veel te doen geweest met betrekking tot pensioenen. Het jaar 2009 stond vooral in het teken van de kredietcrisis die de gehele wereld hard heeft geraakt. De sterke daling van beurskoersen in combinatie met de sterk dalende rente in 2008 hadden ingrijpende gevolgen voor de vermogenspositie van pensioenfondsen. Ook voor het Notarieel Pensioenfonds gold dat de dekkingsgraad daardoor onder het vereiste minimum kwam en op 1 april 2009 een (goedgekeurd) herstelplan bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB), werd ingediend. Inmiddels lijken de eerste tekenen van economisch herstel zich aan te dienen met als positief gevolg dat de vermogenspositie weer kon worden versterkt. Het verloop in 2010 is weer minder gunstig door de ontwikkelingen op de financiële markten. Met diverse mailings hebben wij alle deelnemers en gepensioneerden op de hoogte gehouden van de stand van zaken bij het Notarieel Pensioenfonds. Op de website van het Notarieel Pensioenfonds is deze informatie terug te vinden.

Daarnaast werd het Notarieel Pensioenfonds ook beïnvloed door andere ontwikkelingen. Eind vorig jaar werd door het CBS aangegeven dat de toekomstige levensverwachting veel hoger ligt dan tot dan toe aangenomen werd. De toezichthouder heeft dit overgenomen met als gevolg dat voor het pensioenfonds de technische voorziening voor 2009 met 4,8% werd verhoogd, hetgeen heeft geleid tot een daling van de dekkingsgraad.

De financiële crisis heeft ons, het notariaat, eveneens niet onberoerd gelaten. Het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds heeft vanzelfsprekend al het mogelijke gedaan om mee te denken welke mogelijkheden ten dienste staan. In het herstelplan is in eerste instantie de economische situatie van het notariaat betrokken. Voorts werd de mogelijkheid van gespreide betaling van de halfjaarlijkse pensioenpremie geïntroduceerd en werd de termijn voor de aanvraag voor de zogenaamde 15% regeling met een termijn van acht maanden verlengd. Bij de laatstgenoemde maatregelen is dankbaar gebruik gemaakt van de e-nieuwsbrief van de KNB.

Onderstaand kunt u lezen welke beleidszaken spelen bij het pensioenfonds.

Beleidszaken

Herstel

De dekkingsgraad van het Notarieel Pensioenfonds is in 2009 gestegen van 86,5% op 31 december 2008 tot 95,4% op 31 december 2009. Het Notarieel Pensioenfonds bevindt zich daarmee op 31 december 2009 nog steeds in een situatie van dekkingstekort. In deze dekkingsgraad is vanwege de onvoorziene verzwarende van de sterftegrondslagen in 2010 in de voorziening een forfaitaire opslag van 4,8% opgenomen.

Het minimum vereist eigen vermogen (MEV) van het Notarieel Pensioenfonds is op basis van de DNB-voorschriften vastgesteld op 4,3%. De vereiste minimum dekkingsgraad bedraagt 104,3%. Bij een lagere dekkingsgraad is er sprake van een dekkingstekort.

Het vereist eigen vermogen (VEV) van het Notarieel Pensioenfonds is vastgesteld op 113,9% van de Technische Voorziening (op basis van de strategische beleggingsmix). Bij een lagere dekkingsgraad is er sprake van een reservetekort.

De hersteltermijn voor opheffing van het dekkingstekort bedraagt – met inachtneming van de Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 4 maart 2009 – vijf jaar en de hersteltermijn voor opheffing van het reservetekort bedraagt 15 jaar.

In het ingediende en door DNB goedgekeurde herstelplan is aangekondigd dat zonder verdere maatregelen de opheffing van het dekkingstekort in een periode van vijf jaar niet wordt gerealiseerd. In overeenstemming met de Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 4 maart 2009, zal mogelijk een korting van de pensioenrechten en -aanspraken worden toegepast van 8,4%. Indien aan DNB kan worden aangetoond dat er gedurende de door DNB toegestane wachttijd tot (uiterlijk) 1 januari 2012 voldoende herstel heeft plaatsgevonden, kan dit leiden tot een vermindering, of het geheel vervallen van deze korting. Voorts blijkt dat opheffing van het reservetekort in een periode van acht jaar wordt gerealiseerd.

Het herstelplan is in juli 2009 door DNB goedgekeurd.

Op basis van de dekkingsgraad ultimo 2009 is een herberekening van het herstelplan gemaakt. Hieruit blijkt dat bij onveranderd beleid, het aanwezige vermogen aan het eind van het vijfde jaar boven de vereiste minimum dekkingsgraad zal liggen. Derhalve hoeft dan geen korting toegepast te worden. Uiteraard is dit een inschatting waaraan geen rechten kunnen worden ontleend. Voorts blijkt dat opheffing van het reservetekort in een periode van zeven a acht jaar wordt gerealiseerd. De ontwikkelingen op de financiële markten in januari en februari 2010 hebben niet bijgedragen aan herstel en bevestigen opnieuw dat het betrekken van terughoudendheid ten aanzien van herstel gerechtvaardigd is.

Wet verplichte beroepspensioenregeling (WvB)

De pensioenregeling is een basisregeling waarbij de pensioenopbouw van de deelnemer door invoering van de WvB is geïndividualiseerd: de premie en de eigen pensioenopbouw zijn op elkaar afgestemd. Het premiebeleid heeft tot doel om de pensioenrechten te kunnen indexeren.

Communicatie

De hoofddoelstelling van het communicatieplan van het Notarieel Pensioenfonds luidt: “Deelnemers een maximaal inzicht bieden in hun pensioensituatie, duidelijk maken dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor een goed pensioen en hen de juiste middelen, handvatten en ondersteuning bieden om de pensioensituatie verder zelf in te vullen”.

Nieuwe deelnemers ontvangen een welkomstbrief en een pensioengids. Het doel van de pensioengids is het informeren van de deelnemer over de pensioenregeling. Deze regeling en overige informatie zijn op de website www.snpf.nl te vinden.

In april 2009 heeft het Notarieel Pensioenfonds in Utrecht een gepensioneerdendag voor oud-notarissen en oud-kandidaat-notarissen gehouden. Met bijna 150 bezoekers kijkt het bestuur terug op een zeer geslaagde bijeenkomst, waarbij alles in het teken stond van de actualiteit. In een presentatie is het herstelplan toegelicht en zijn hierover vragen beantwoord. Gezien de positieve reacties op gepensioneerdendag zal in 2010 wederom een bijeenkomst voor oud-notarissen en oud-kandidaat-notarissen worden gehouden.

Pensionfund governance

Pensionfund governance omvat principes voor goed pensioenbestuur. De Stichting van de Arbeid heeft een code voor goed pensioenfondsbestuur opgesteld, waarin de principes zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie als vertrekpunt gelden.

Het Notarieel Pensioenfonds heeft invulling aan het intern toezicht gegeven door middel van het implementeren van een zogenaamd one-tier board voor het bestuur.

Binnen het algemeen bestuur bestaat een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur is belast met het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds.

Tot de belangrijkste taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur behoren:

- het, onder goedkeuring van het algemeen bestuur, vaststellen van het algemene beleid van het Notarieel Pensioenfonds;
- de vormgeving en vastlegging van beleids- en bestuursprocedures en -processen;
- de aansturing van het Notarieel Pensioenfonds;
- het beheersen van risico's op de langere termijn;
- verantwoording afleggen aan het verantwoordingsorgaan.

De pensionfund governance van het Notarieel Pensioenfonds is statutair verankerd.

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om de pensionfund governance van het Notarieel Pensioenfonds in 2010 te evalueren.

Intern toezicht

Het interne toezicht vindt plaats doordat de leden van het algemeen bestuur die geen deel uitmaken van het dagelijks bestuur het functioneren van het dagelijks bestuur kritisch bezien. Het interne toezicht heeft de volgende taken:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen het Notarieel Pensioenfonds;
- het beoordelen van de wijze waarop het Notarieel Pensioenfonds wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het dagelijks bestuur wordt omgegaan met de risico's;
- het beoordelen van de wijze waarop het Notarieel Pensioenfonds omgaat met de risico's op de langere termijn voor de dekkingsgraad van het Notarieel Pensioenfonds.

De bevindingen van het interne toezicht treft u direct na het bestuursverslag aan.

De wijze waarop het intern toezicht is georganiseerd is een van de belangrijkste onderwerpen van de evaluatie van de pension fund governance van het Notarieel Pensioenfonds.

Het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden, van wie vier leden worden benoemd door de ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en twee leden door de pensioengerechtigden. Het verantwoordingsorgaan is in 2008 ingesteld.

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2009 uitgebreid verslag gedaan van zijn bevindingen.

Het bestuur heeft met veel waardering kennis genomen van het eerste zeer uitgebreide verslag. Het bestuur is onder de indruk van de wijze waarop het verantwoordingsorgaan zich in korte tijd in de pensioenmaterie heeft ingewerkt.

Het verslag van het verantwoordingsorgaan is gepubliceerd op de website van het Notarieel Pensioenfonds tezamen met de reactie van het bestuur op het verslag. Een samenvatting van het verslag van het verantwoordingsorgaan over 2008 treft u vanaf pagina 20 aan. Een samenvatting van de reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan treft u op pagina 21 aan.

Toeslagenbeleid

De ambitie van het bestuur is en blijft waardevastheid van de pensioenen. Deze ambitie wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van het consumentenprijsindexcijfer voor alle huishoudens. De ambitie is om dit indexcijfer voor 100% te volgen; oftewel, de pensioenen voor 100% waardevast te houden. De toeslag is voorwaardelijk en afhankelijk van de dekkingsgraad en de vooruitzichten daarvan.

Uitgangspunt voor het bepalen van de toeslag is telkens de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen vier kwartalen. Aspecten die hierbij in overweging worden genomen zijn, naast de richtlijnen van de toezichthouder, ondermeer: de situatie op de internationale effectenbeurzen, de ontwikkeling van de rentestand en de internationale politieke situatie. Alvorens te beslissen over de toeslagverlening bepaalt het bestuur achtereenvolgens:

- het op dat moment voor het Notarieel Pensioenfonds geldende minimum eigen vermogen, uitgedrukt in de minimum dekkingsgraad;
- de veiligheidsmarge waarmee de minimum dekkingsgraad wordt verhoogd, alvorens (gedeeltelijke) toeslagverlening mogelijk is;
- de hoogte van de dekkingsgraad vanaf waar volledige toeslag wordt gegeven;
- binnen de bandbreedte van gedeeltelijke toeslag, wat de hoogte van de dekkingsgraad betekent voor de hoogte van de toeslagtoewijzing;
- de minimumhoogte van de dekkingsgraad die moet resteren na toewijzing van de toeslag.

Toepassing van het toeslagenbeleid op het verslagjaar betekent geen verhoging van de pensioenaanspraken en het ingegane pensioen met een toeslag per 1 januari 2010.

Vooruitzichten toeslagverlening

Voor de toeslagverlening wordt niet betaald. Op basis van de financiële positie per 31 december 2009 raamt de actuaire van het Notarieel Pensioenfonds de toeslagruimte op 0%. Dit betekent dat per 31 december 2009 voor de eerstvolgende jaren geen toeslag wordt verwacht.

Compliance

Het Notarieel Pensioenfonds hecht belang aan de inrichting en inbedding van compliance.

Met compliance wordt beoogd de integriteit van het bestuur en het pensioenfonds zelf alsmede de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving te waarborgen en bij te dragen aan een goede reputatie en betrouwbaarheid.

De interne regelgeving en de externe wet- en regelgeving zijn uitsluitend van toepassing op de bestuursleden. Desondanks stelt het bestuur wel eisen aan het gedrag dat medewerkers van de UNP vertonen en verwacht het dat zij voldoen aan interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van het pensioenfonds wordt aangetast.

De missie van het pensioenfonds is het optimaal behartigen van de belangen van de deelnemers. Daarnaast wordt er nadrukkelijk belang gehecht aan een gestructureerde inbedding van compliance. Ook de belangen van de gepensioneerden worden optimaal behartigd.

Het Notarieel Pensioenfonds heeft dan ook mede als doelstelling het handhaven van een goede reputatie van het Notarieel Pensioenfonds binnen het maatschappelijk verkeer door een adequate beheersing van compliancerisico's. Dit brengt specifiekere compliancedoelstellingen voor het bestuur zelf met zich mee en de externe partijen aan wie het Notarieel Pensioenfonds de administratie en het vermogensbeheer heeft uitbesteed, mede op het gebied van het voldoen aan interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Het bestuur is en blijft eindverantwoordelijk voor het compliant zijn, ook wanneer de uitvoering en het vermogensbeheer is uitbesteed en stelt alles in het werk om aan de transparantie- en informatieverplichtingen tegenover de deelnemers te voldoen.

Dat betekent dat op verschillende gebieden een aantal waarborgen wordt ingebouwd. Het betreft: het inregelen van 'goed bestuur', inhoudende

- het beschikken over voldoende (aantoonbare) deskundigheid door bestuursleden, het waarborgen van de integriteit en de betrouwbaarheid;
- het implementeren van het Effectentypisch Gedragstoezicht (ETGT) en de bijbehorende gedragscode (Modelgedragscode);
- het afleggen van duidelijke en aantoonbare verantwoording aan de deelnemers door middel van een verantwoordingsorgaan;
- het borgen van de complianceaspecten van uitbestede activiteiten door heldere afspraken ten aanzien van compliance te maken met contractpartijen.

Een andere waarborg betreft het opstellen van beleid en procedures over de communicatie aan deelnemers. Er is een Modelgedragscode vastgesteld en ingevoerd. De bij het pensioenfonds betrokken personen, zoals de bestuursleden en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie verklaren jaarlijks schriftelijk aan de compliance officer de gedragscode na te leven. Overtredingen van de gedragscode worden gemeld bij de compliance officer.

De compliance officer ziet toe op de jaarlijkse ondertekende verklaring door de bestuurders van het pensioenfonds en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie van de gedragscode. De namen van de insiders worden geadmistreerd, evenals meldingen van de insiders met betrekking tot privétransacties, verklaringen van nevenfuncties en de verklaringen over cursussen en giften in de zin van de code. In overleg met DNB is thans de heer mr. M.H. Muntinga, algemeen directeur UNP, aangesteld als compliance officer.

Uitvoeringsorganisatie Notariële Pensioenen (UNP)

De uitvoeringsorganisatie is een volledige dochter van het Notarieel Pensioenfonds. De directe aanleiding voor het opzetten van deze uitvoeringsorganisatie is gelegen in het feit dat medewerkers van het Notarieel Pensioenfonds ook de werkzaamheden uitvoerden van de eveneens volledige dochter van het Notarieel Pensioenfonds, de Onderlinge Levensverzekeringsmaatschappij "St. Yves". Alle werkzaamheden met betrekking tot de uitvoering van de pensioenregeling in ruime zin, evenals alle werkzaamheden ten behoeve van St. Yves zijn in 2009 door de uitvoeringsorganisatie overgenomen en uitgevoerd. Het UNP heeft zowel met het Notarieel Pensioenfonds en Onderlinge Levensverzekeringsmaatschappij "St. Yves" een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.

Door het staken van de activiteiten van St. Yves en het liquideren van de Onderlinge Levensverzekeringsmaatschappij "St. Yves" in 2010 zal de UNP louter en alleen nog activiteiten voor het Notarieel Pensioenfonds verrichten.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur is verantwoordelijk voor het kennisniveau binnen het pensioenfonds en voor het nemen van maatregelen om dat te vergroten. Ten aanzien van de vereisten voor deskundigheid van het bestuur wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds de deskundigheidseisen die aan het individuele bestuurslid worden gesteld één jaar na diens aantreden (niveau 1) en anderzijds de deskundigheidseisen die aan het collectieve bestuur worden gesteld (niveau 2). De deskundigheid is derhalve verdeeld over de individuele bestuursleden.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar kennis, inzicht en oordeelsvorming. Op deze wijze is op de onderscheiden aandachtsgebieden van het pensioenfonds het collectieve bestuur in staat een afgewogen oordeel te geven over de te maken beleidskeuzes.

De in het verslagjaar aangetreden nieuwe bestuursleden hebben inmiddels het volledige opleidingsprogramma doorlopen voor het vereiste eerste niveau. Door het collectieve bestuur is in het verslagjaar een aantal interne verdiepingscursussen gevolgd.

Voor het verantwoordingsorgaan is bepaald dat het eveneens in collectieve zin voldoet aan deskundigheidsniveau 2. Inmiddels is een extern opleidingsprogramma doorlopen en een aantal interne cursussen gevolgd. Conform het deskundigheidsplan zal in december 2010 een toetsing plaatsvinden.

Voorwaardelijke aanspraken

Van degenen die vóór 1 januari 1997 deelnemer zijn geworden was een deel van de pensioenaanspraken voorwaardelijk. Het betreffen aanspraken ter zake van diensttijd gelegen vóór de oprichtingsdatum van het Notarieel Pensioenfonds, zijnde 7 januari 1955, en de verhogingen die de pensioenaanspraken sindsdien tot 1 januari 1997 hebben ondergaan. Na 1 januari 1997 zijn geen voorwaardelijke aanspraken meer toegekend.

Het beleid van het Notarieel Pensioenfonds is om geen onderscheid tussen voorwaardelijke en onvoorwaardelijke rechten te maken. Het algemeen bestuur heeft in verband hiermee besloten tot het opheffen van de voorwaardelijkheid. Alle opgebouwde aanspraken zijn hiermee onvoorwaardelijk geworden.

Beleggingsbeleid

De commissie van beleggingsdeskundigen adviseert en informeert het bestuur, gevraagd en ongevraagd, over het door het bestuur te voeren en gevoerde beleggingsbeleid. Meer in het bijzonder over:

- Het strategische meerjaren beleggingsbeleid en het daaruit afgeleide jaarbeleid;
- Het tussentijds aanpassen van het beleggingsbeleid;
- De wijze van uitvoering van het beleggingsbeleid door de (externe) vermogensbeheerders;
- De overeenkomst tot vermogensbeheer; het zogenaamde mandaat van de (externe) vermogensbeheerders;
- Alle overige zaken en ontwikkelingen, welke van belang kunnen zijn voor de belegging van het vermogen van het Notarieel Pensioenfonds.

De strategische beleggingsmix bestaat uit zakelijke waarden (27,5%), vastrentende waarden (62,5%) en alternatieve beleggingen (10%). Onder alternatieve beleggingen wordt verstaan: private equity en onroerend goed. De strategische doelmix bestaat per categorie uit een onder- en een bovengrens, zodat bij het vaststellen van het tactische beleggingsbeleid meer mogelijkheden ontstaan. Bij de tactische allocatie wordt binnen het kader van de strategische onder- en bovengrenzen op basis van economische verwachtingen de tactische beleggingsmix vastgesteld. Het tactische beleggingsbeleid wordt geconcretiseerd in een jaarplan. In het strategisch beleggingsplan wordt op langere termijn gestreefd naar ten minste twee vermogensbeheerders per beleggingscategorie met verschillende beleggingsstijlen en daarom een verschillend beleggingsmandaat teneinde het risico verder te spreiden en een nog betere risico-rendementverhouding te krijgen. Het strategische beleid met betrekking tot de rente is dat de duration van de beleggingsportefeuille zal worden verlengd teneinde het renterisico en daarmee de volatiliteit van de dekkingsgraad te verlagen. Het strategisch beleid is erop gericht valutarisico grotendeels af te dekken.

In het vierde kwartaal van 2008 is als gevolg van de financiële crisis besloten om de nadere invulling van het geformuleerde strategische beleggingsbeleid tijdelijk op te schorten. Uiteraard zijn de ontwikkelingen op de financiële markten nauwlettend gemonitord en van kwartaal tot kwartaal besproken. In het derde kwartaal

van 2009 is besloten om een deel van het vastrentend mandaat onder beheer van Pimco Bonds onder te brengen bij Aegon Asset Management. Hiertoe is besloten om het risico verder te spreiden en het rendement van de vastrentende portefeuille minder afhankelijk van het rendement van Pimco te maken. In het vierde kwartaal is besloten om het zakelijke waarden mandaat, dat onder beheer van Fortis Investments is, te splitsen in twee afzonderlijke mandaten. Een deel blijft onder beheer bij Fortis Investments met een andere invulling van het mandaat. Het andere deel zal door J.P. Morgan Asset Management worden beheerd. Deze verandering wordt in 2010 doorgevoerd.

Het beleid met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen heeft in 2009 onverminderd de aandacht van het bestuur. Leidraad voor het beleid zijn de Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties. Achter in het jaarverslag treft u evenals in voorgaande jaren een overzicht van de beleggingen van het Notarieel Pensioenfonds per ultimo 2009 aan.

Verantwoording van bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid van het Notarieel Pensioenfonds en voor de uitvoering van de pensioenregeling door de Uitvoeringsorganisatie Notariële Pensioenen.

Vooruitzichten 2010

Op basis van de dekkingsgraad ultimo 2009 is een herberekening van het herstelplan gemaakt. Hieruit blijkt dat bij onveranderd beleid het aanwezige vermogen aan het eind van het vijfde jaar boven het minimum vereist eigen vermogen zal liggen. Voorts blijkt dat opheffing van het reservetekort in een periode van 7 à 8 jaar wordt gehaald.

Ontwikkeling resultaat

De winst over 2009 bedroeg € 95,5 miljoen tegenover een verlies van € 273,2 miljoen over 2008.

De positieve baten ad € 94,2 miljoen (2008: € 41,3 miljoen negatief) bestaan uit de ontvangen bijdragen van deelnemers ad € 32,4 miljoen (2008: € 33,7 miljoen) en de beleggingsopbrengsten ad € 61,8 miljoen (2008: € 74,9 miljoen negatief). Voor een toelichting verwijzen wij naar het onderdeel "Beleggingen en rendement".

De lasten ad € 1,4 miljoen negatief (2008: € 231,9 miljoen positief) bestaan uit een vrijval van de voorziening pensioenverplichtingen ad € 47,4 miljoen (2008: toename ad € 185,7 miljoen) (voor een specificatie zie bladzijde 27), de pensioenuitkering ad € 43,7 miljoen (2008: € 42,4 miljoen) en de pensioenuitvoeringskosten ad € 2,3 miljoen (2008: € 2,1 miljoen).

De mutatie in de voorziening voor pensioenverplichtingen is positief beïnvloed door een vrijval ad € 61,3 miljoen als gevolg van een wijziging van de overlevingstafels.

Tot en met 2008 is een zogenaamde "platte" overlevingstafel gehanteerd. (Hierbij werd geen rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen, en werd een leeftijdscorrectie op overlevingskansen toegepast om rekening te houden met het verschil tussen overlevingskansen van de beroepsbevolking en de gehele bevolking). Met ingang van 2009 is de voorziening gebaseerd op de AG Prognosetafel 2005-2050, waarop een correctie is toegepast om rekening te houden met het verschil tussen de overlevingskansen van de beroepsbevolking en de gehele bevolking, op basis van de Watson Wyatt 2008 ervaringssterfte.

De mutatie in de voorziening voor pensioenverplichtingen is negatief beïnvloed door een extra last ad € 45,3 miljoen, zijnde een opslag op de voorziening van 4,8% als gevolg van de toenemende levensverwachting. Dit vooruitlopend op de nieuwe AG Prognosetafel.

Dekkingsgraad

Onder dekkingsgraad wordt verstaan de verhouding tussen enerzijds het aanwezige vermogen en anderzijds de contante waarde van de op enig moment geldende reglementaire pensioenaanspraken. Het aanwezige vermogen is de contante waarde van de op dat moment geldende gefinancierde pensioenaanspraken vermeerderd met de eventuele extra reserves.

De berekening per 31 december 2009 luidt als volgt:

<i>(bedragen x 1.000)</i>	<u>31 december 2009</u>	<u>In % van de VPV</u>
Aanwezig vermogen	€ 947.716	95,4 %
Voorziening van Pensioenverplichtingen (VPV)	(993.489)	(100,0 %)
Minimaal vereist eigen vermogen 4,3%	(42.720)	(4,3 %)
Dekkingspositie	€ (88.493)	(8,9 %)
Vereist eigen vermogen (excl. minimaal vereist eigen vermogen)	94.927	9,6 %
Reservepositie	€ (183.420)	(18,5 %)

Ontwikkeling aantal participanten

Het aantal actieve deelnemers in de administratie bedroeg aan het einde van het verslagjaar 3.328 tegenover 3.589 het jaar daarvoor. Het aantal niet-actieve deelnemers ("slapers") bedroeg aan het einde van het verslagjaar 1.398 tegenover 1.153 het jaar daarvoor.

Het aantal pensioengerechtigden steeg in het verslagjaar van 1.561 naar 1.612

Dit aantal bestaat uit:

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Ouderdomsgepensioneerden	933	883
Nabestaanden	488	489
Wezen	46	47
Arbeidsongeschikten	145	142
	<u>1.612</u>	<u>1.561</u>

Overzichten naar geboortjaar zijn achter in het verslag opgenomen.

Beleggingen en rendement

Het belegd vermogen tegen marktwaarde bedraagt ultimo 2009 € 974,0 miljoen (2008: 898,0 miljoen). Onderstaande tabel toont de portefeuille ultimo 2009 en 2008, gesplitst naar de diverse beleggingscategorieën.

Beleggingscategorie	31 december 2009		31 december 2008	
	Bedragen x 1.000	%	Bedragen x 1.000	%
Vastgoedbeleggingen	€ 9.550	1,0	€ 10.210	1,1
Aandelen	218.749	23,2	180.437	20,1
Vastrentende waarden	696.560	73,7	690.610	76,9
Private equity	20.193	2,1	16.776	1,9
Totaal	€ 945.052	100	€ 898.032	100

Onderstaand het rendement van de beleggingscategorieën over 2009 en 2008:

Beleggingscategorie	2009		2008	
	realisatie	benchmark	realisatie	benchmark
Aandelen	21,3	27,0	-43,6	-40,9
Vastrentende waarden ¹	4,1	-1,3	11,0	20,7
Private equity	-9,4	3,2	-7,8	6,7
Totaal	6,8	7,1	-7,4	-1,4

¹⁾ Obligaties, Leningen Onder Schuldbekentenis

Het totale beleggingsresultaat van het Notarieel Pensioenfonds, inclusief gerealiseerde en niet-gerealiseerde vermogensresultaten, kwam in 2009 uit op 6,8% ten opzichte van 7,1% voor de benchmark van de totale portefeuille.

Het Notarieel Pensioenfonds hanteert verschillende benchmarks voor de verschillende mandaten.

Risicoparagraaf

Inleiding

Het lopen van risico's hoort bij de uitvoering van een pensioenregeling. Daarbij worden niet alle risico's als negatief beschouwd. Zo vormen bepaalde beleggingsrisico's tevens bronnen van rendement.

Het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds vindt een integrale beheersing van de risico's van wezenlijk belang. Het heeft daarom in 2009 een integraal risicobeleid nader vastgesteld. Het risicobeleid onderkent de belangrijkste, door de toezichthouders geformuleerde risicocategorieën en de daarbij behorende beheersmaatregelen.

Ook zijn in 2009 de taken en verantwoordelijkheden inzake risico management door het bestuur nader vastgesteld. Deze taken en verantwoordelijkheden zijn vastgesteld voor de volgende functies en organen: algemeen bestuur, dagelijks bestuur, intern toezicht, beleggingscommissie, vermogensbeheerders, actuaire, en uitvoeringsorganisatie.

Het algemeen bestuur en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie hebben in november 2009 een cursus gekregen over integraal risicomanagement. Hierdoor is het risicobewustzijn in de organisatie vergroot.

Door het algemeen bestuur is de FIRM risicomatrix besproken. De Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's voor alle typen instellingen die onder prudentieel toezicht van DNB vallen. In de risicomatrix worden de inherente risico's en de genomen beheersingsmaatregelen per risicocategorie gewogen. Dit levert een netto score per risicocategorie op. Het Notarieel Pensioenfonds had in 2009 een totaal netto score van 1,7 op een schaal van 5, waarbij 1 laag risico en 5 hoog risico is. Minimaal een keer per jaar vindt er een update van deze risicomatrix plaats en wordt deze met het voltallig Algemeen Bestuur besproken.

In dit hoofdstuk worden de vastgelegde risicocategorieën afzonderlijk besproken en wordt over de werking van de belangrijkste geïmplementeerde beheersmaatregelen gerapporteerd.

Matchingrisico (S1 en S3)

Het matchingrisico vloeit voort uit de verschillen die bestaan tussen de looptijd van de verplichtingen en de looptijd van de beleggingen van het fonds. Dit betreft onder andere verschillen in inflatie- en rentegevoeligheid en het valutarisico van de beleggingen.

Vastgesteld beleid

Het strategisch rentebeleid is om het renterisico voor 75% van de verplichtingen af te dekken. Vanwege marktontwikkelingen is om tactische redenen de rente tot ongeveer 62% afgedekt.

Het beleid is om valutarisico op de zakelijke waarden grotendeels af te dekken.

Inflatierisico en toeslagenbeleid: het Notarieel Pensioenfonds streeft er naar dat de pensioenen van de actieve en gewezen deelnemers het consumentenprijsindexcijfer voor alle huishoudens volgen. Het Notarieel Pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd om pensioenen in de toekomst te verhogen en zal de toekomstige verhogingen niet uit extra pensioenpremies betalen. De toekenning van toeslagen wordt gefinancierd uit het overrendement op de beleggingen van het Notarieel Pensioenfonds. Er is geen recht op toeslagen. Per jaar beoordeelt het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds of de pensioenen de ontwikkeling van de prijzen kunnen volgen. Het toekennen van een toeslag is alleen verantwoord als het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds vindt dat de financiële positie van het Notarieel Pensioenfonds dit toestaat. Bij een gunstige financiële positie kan het bestuur overigens besluiten om gemiste toeslagen uit het verleden in te halen.

Genomen beheersmaatregelen

De matchingrisico's worden periodiek geanalyseerd door middel van een Asset Liability Management (ALM)-studie. Een ALM-studie stemt de beleggingen en de pensioenverplichtingen op elkaar af. Het bestuur kan aan de hand van de ALM-studie keuzes maken ten aanzien van de beleggingen. Dit wordt strategische allocatie genoemd.

Door middel van een continuïteitsanalyse wordt periodiek getoetst of het premiebeleid in combinatie met het toeslagen- en beleggingsbeleid, voldoet aan de eisen van de toezichthouder. De continuïteitsanalyse verschaft inzicht in de financiële risico's op langere termijn en wordt gebruikt om het premie- en toeslagen beleid te onderhouden.

Het vastgestelde risicobeleid is vastgelegd in de mandaten van de discretionaire vermogensbeheerders. De custodian controleert of de vermogensbeheerders zich hieraan houden en rapporteert hierover door middel van het Fund Managers Watch report. Verder monitort het Notarieel Pensioenfonds al zijn financiële risico's middels de periodieke Institutional Risk Management Monitor, een product van Kas Bank.

Het grootste deel van de beleggingen in derivaten is afgesloten vanwege het valutabeleid en het tactische beleid inzake looptijden voor vastrentende beleggingen.

Marktrisico (S2)

Marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een (handels-)portefeuille.

Vastgesteld beleid

Het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds heeft in 2006 en 2007 een ALM-studie laten uitvoeren. Aan de hand van de uitkomsten van deze studie is een strategische beleggingsmix gekozen met een acceptabele combinatie van netto-premieniveau, premievolatiliteit, kansen op onderdekking en kansen op (volledige) toeslagverlening.

De strategische beleggingsmix en de bandbreedtes daaromheen zien er als volgt uit:

Beleggingscategorie	Strategische doelmix	Minimum	Maximum
Vastrentende waarden	62,50%	57,50%	67,50%
Aandelen	27,50%	22,50%	32,50%
Overige categorieën	10,00%	5,00%	12,50%
Totaal	100%		

De streefdatum voor het bereiken van de strategische doelmix is uiterlijk 2011. Het tempo waarin de verdeling over de verschillende categorieën wordt bereikt is afhankelijk van de marktomstandigheden en zal in een jaarlijks op te stellen beleggingsplan nader worden vastgesteld.

Genomen beheersmaatregelen

In het beleggingsjaarplan en de vermogensbeheermandaten zijn onder meer toegestane beleggingscategorieën en hun omvang, toegestane posities, limieten, en gehanteerde benchmarks gedetailleerd uitgewerkt. De prijsstelling van niet via de beurs verhandelde producten wordt onafhankelijk vastgesteld door de custodian.

Kredietrisico (S5)

Het kredietrisico is het risico dat een debiteur niet aan haar rente- en aflossingsverplichtingen kan voldoen.

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds spreidt de beleggingen in schuldpapier over verschillende tegenpartijen.

Genomen beheersmaatregelen

Voor de expertise van alle aspecten van kredietrisico wordt gebruik gemaakt van de kennis bij de vermogensbeheerders. Het merendeel van de Leningen Onder Schuldbekentenis is gegarandeerd. Verder zijn in 2009 de procedures voor debiteurenbeheer aangescherpt.

Grondstoffenrisico (S4)

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Dit is het risico dat (toekomstige) uitkeringen niet gefinancierd kunnen worden uit premie- of beleggingsinkomsten door onjuiste of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van de pensioenaanspraken.

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds houdt rekening met de levensverwachting van de populatie van deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. De levensverwachting wordt gebaseerd op waarnemingen uit het verleden en verwachte verbeteringen in levensverwachting, de zogeheten langleventrend, gebaseerd op de prognoses van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Het Notarieel Pensioenfonds stelt de voorziening pensioenverplichtingen en de pensioenpremies vast op basis van prudente grondslagen. Bij de vaststelling van de grondslagen worden voorzienbare trends en voorschriften uit de Pensioenwet meegenomen.

Genomen beheersmaatregelen

Het Notarieel Pensioenfonds heeft een kostendekkende premie waarin een 10% opslag zit ter versterking van de financiële positie van het Notarieel Pensioenfonds.

Het kortleven risico is niet te beheersen. Het langlevens risico is goed te beheersen door een juiste actuariële tafelkeuze. In 2008 was het Notarieel Pensioenfonds zeer prudent door de periodesterftetafels 2000-2005 te gebruiken met een leeftijdsterugstelling van 5 en 4 jaar. Vanaf het boekjaar 2009 wordt voor de berekening van de technische voorziening pensioenverplichtingen gebruik gemaakt van de prognosetafel. Vanwege de onvoorzienbare verzwaring van de sterfte grondslagen in 2010 is in de voorziening een forfaitaire opslag van 4,8% opgenomen.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico van externe veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds heeft een grote verantwoordelijkheid tegenover de deelnemers van de pensioenregeling en de gepensioneerden. Zij moeten kunnen vertrouwen op een inkomen tijdens ouderdom, bij arbeidsongeschiktheid en voor hun partners bij overlijden. Dit is de basis van de pensioenregeling. Dit verplicht het Notarieel Pensioenfonds tot een transparant en constant toezicht om de belangen van de belanghebbenden te borgen.

Genomen beheersmaatregelen

Het Notarieel Pensioenfonds investeert veel tijd in een frequente analyse en monitoring van wet- en regelgeving en de implicaties hiervan op de regeling.

In oktober 2009 is de klachtenregeling van het Notarieel Pensioenfonds geactualiseerd.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en kwaliteit van het pensioenfonds in gevaar komt door aan derden uitbestede activiteiten.

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds besteedt op basis van een risicoanalyse zijn werkzaamheden uit aan professionele partijen. Deze partijen moeten hun continuïteit, integriteit en kwaliteit kunnen aantonen.

Genomen beheersmaatregelen

Voor alle uitbestede taken vindt er tijdige bijsturing plaats op basis van resultaten.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het Notarieel Pensioenfonds negatief wordt beïnvloed door niet-integere, onethische gedragingen van de organisatie of zijn medewerkers. De norm die hierbij gehanteerd wordt berust op de bepalingen in wet- en regelgeving en de door het Notarieel Pensioenfonds zelf onderschreven normen.

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds heeft een goede reputatie binnen het maatschappelijk verkeer. Deze reputatie wil het Notarieel Pensioenfonds handhaven. Hierbij is de beheersing van compliancerisico's van groot belang.

Genomen beheersmaatregelen

Er is een duidelijke en breed gecommuniceerde gedragscode beschikbaar, waarin ruim voldoende aandacht is voor risico's in verband met bijvoorbeeld belangenverstremgeling en moreel gedrag. De compliancefunctie is op een voldoende hoog niveau belegd.

Juridisch risico

Het juridisch risico heeft betrekking op de veranderingen in en de naleving van wet- en regelgeving en de mogelijkheid dat het fonds bedreigd wordt in zijn rechtspositie. Hierbij geldt dat rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of correct gedocumenteerd zijn.

Vastgesteld beleid

Het Notarieel Pensioenfonds laat al zijn aan te gane contractuele verplichtingen toetsen.

De aansprakelijkheid van het algemeen bestuur van het Notarieel Pensioenfonds is afgedekt.

Genomen beheersmaatregelen

Wijzigingen van de regeling worden voorafgegaan door een gedegen analyse van gerelateerde juridische risico's door pensioenjuristen van Towers Watson. Verder is voldoende juridische expertise binnen UNP en het Notarieel Pensioenfonds aanwezig. Voor specialistische zaken wordt advies ingewonnen bij gerenommeerde advocatenkantoren.

Vereist eigen vermogen

In het bovenstaande is aangegeven wat het Notarieel Pensioenfonds aan (integraal) risicomanagement doet; beheersing van financiële risico's (dit zijn de beleggingsrisico's en verzekeringstechnische risico's) en niet financiële risico's (uitbestedingsrisico, integriteitsrisico, juridisch risico en omgevingsrisico). Al deze risico's zijn met behulp van FIRM beoordeeld, zodat de risico's uitgedrukt kunnen worden in een getal.

Daarnaast heeft DNB een gestandaardiseerde methode vastgesteld om te toetsen of er voldoende eigen vermogen aanwezig is: de standaardtoets. De standaardtoets meet voor de financiële risico's (S1 t/m S6) het mogelijke negatieve effect in euro's op het eigen vermogen.

Omdat de resultaten van de standaardtoets afhankelijk zijn van marktomstandigheden en het risicoprofiel van de aanwezige beleggingen, fluctueren ze in de loop van de tijd.

Hieronder wordt het standaardmodel toegelicht, met de daarbij behorende risico's;

S1. Renterisico

Het effect op het eigen vermogen van een daling van de rente volgens een voorgeschreven tabel.

S2. Zakelijke waarden risico

Het effect van een daling van de zakelijke waarden aan de hand van een daling van de benchmark voor beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten en indirect vastgoed met 25%, voor emerging markets met 35%, voor private equity met 30% en voor direct vastgoed met 15%.

S3. Valutarisico

Het effect van een daling van alle valutakoersen ten opzichte van de euro met 20%.

S4. Grondstoffenrisico

Het effect van een daling van de markten voor commodities met 30%.

S5. Kredietrisico

Het effect van een toename van de actuele credit spread op de portefeuille vastrentende waarden met kredietrisico ter grootte van 40%.

S6. Verzekeringstechnisch risico

In het FTK-overgangsregime heeft het verzekeringstechnisch risico alleen betrekking op variatie in de waargenomen sterfte van jaar tot jaar. Dit risico is kleiner naarmate een pensioenfonds meer deelnemers heeft. Vanaf 2007 bevat het verzekeringstechnisch risico ook het effect van de langleventrend. Dit

deel komt overeen met een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen dat afhankelijk is van de gemiddelde leeftijd van de (gewezen) deelnemers.

De risico effecten S1 tot en met S6 worden aan de hand van een voorgeschreven formule gecombineerd tot een totaaleffect op de solvabiliteit. Hierbij wordt rekening gehouden met het niet gelijktijdig optreden van alle risico's (diversificatie). Volgens de standaardmethode is sprake van voldoende eigen vermogen ten opzichte van het vereist eigen vermogen als de algemene reserve groter is dan de uitkomst van de formule.

Standaardtoets

Onderstaande tabel geeft de uitkomsten van de standaardtoets voor het Notarieel Pensioenfonds weer, op basis van de definities en rubriceringen van DNB.

Effect op eigen vermogen

(bedragen x 1.000)	2009		2008	
Risico				
S1. Renterisico	€	73.095	€	32.589
S2. Zakelijke waarden risico		84.109		110.276
S3. Valutarisico		6.221		5.781
S4. Grondstoffenrisico		-		-
S5. Kredietrisico		9.893		1.894
S6. Verzekeringstechnisch risico		15.656		32.140
Vereist eigen vermogen	€	1.131.136	€	1.174.914
Aanwezige solvabiliteit		947.716		900.772
Overschot / tekort		(183.420)		(274.142)

Bij de vaststelling van het vereist vermogen wordt uitgegaan van de evenwichtssituatie, dat wil zeggen de situatie waarin de algemene reserve precies toereikend is om het totale effect van de scenario's op te kunnen vangen.

Het totale risico (S) is gelijk aan:

$$S = \sqrt{(S1^2 + S2^2 + 2*0,5*S1*S2 + S3^2 + S4^2 + S5^2 + S6^2)} = 137.647.000$$

met dien verstande dat S niet minder dan het minimum vereist vermogen (5%) mag zijn.

(bedragen x 1.000)	31 december 2009		In % van de VPV	
Aanwezig vermogen	€	947.716		95,4 %
Voorziening van Pensioenverplichtingen (VPV)		(993.489)		(100,0 %)
Minimaal vereist eigen vermogen 4,3%		(42.720)		(4,3 %)
Dekkingspositie	€	(88.493)		(8,9 %)
Vereist eigen vermogen (excl. minimaal vereist eigen vermogen)		94.927		9,6 %
Reservepositie	€	(183.420)		(18,5 %)

Den Haag, 4 juni 2010

Het bestuur, namens deze:

mr. B.E. van den Berg, voorzitter,

mevr. mr. H.C. Huigen-van der Vlugt, secretaris.

Verslag van het intern toezicht over 2009

Inleiding

Gedurende 53 jaar werd SNPF bestuurd door een bestuur bestaande uit tenminste acht leden en vier plaatsvervangende leden. Dit bestuur trad op als collectief met een gezamenlijke verantwoordelijkheid en de werkzaamheden werden door het bureau van SNPF in eigen beheer uitgevoerd.

Op grond van nieuwe wet- en regelgeving moest de organisatie van SNPF structureel worden veranderd, wat heeft geleid tot de statutenwijziging per 13 maart 2008.

Daarbij werd gekozen voor de zogenaamde one-tier board bestaande uit tenminste zeven en ten hoogste uit elf leden, waarvan tenminste drie leden het dagelijks bestuur vormen.

Naast het bestuur is een verantwoordingsorgaan in het leven geroepen.

De uitvoeringswerkzaamheden die vroeger door het bureau van SNPF in eigen beheer werden uitgevoerd zijn ondergebracht in een nieuw opgerichte vennootschap (UNP) waarvan SNPF enig aandeelhouder is.

De statuten bepalen dat het algemeen bestuur SNPF bestuurt, waarbij een taakverdeling is aangebracht tussen dagelijks bestuur (DB) en algemeen bestuur (AB).

De bestuursleden die geen lid zijn van het DB moeten het functioneren van het DB kritisch volgen.

Zij moeten erop toezien dat het DB de Principes voor goed pensioenfondsbestuur in acht neemt.

Dit wordt aangeduid met de term "intern toezicht".

Het intern toezicht moet behalve het kritisch volgen van het DB ook een oordeel geven over:

- a. de beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen SNPF;
- b. de wijze waarop SNPF wordt aangestuurd;
- c. de wijze waarop door het dagelijks bestuur wordt omgegaan met de risico's in het algemeen, zowel operationeel (de administratieve organisatie) als op het gebied van de beleggingen, actuariael gebied, de herverzekeringen en de arbeidsongeschiktheid;
- d. de wijze waarop SNPF omgaat met de risico's op de langere termijn voor de dekkingsgraad van SNPF.

Wijze waarop het intern toezicht plaatsvindt

Het DB moet alle informatie verschaffen die nodig is voor het goed kunnen uitoefenen van het intern toezicht.

Daarvoor zijn de volgende afspraken gemaakt:

1. de leden van het AB –niet zijnde leden van het DB- ontvangen de agenda, de notulen en de besluitenlijst van de DB vergaderingen direct nadat de notulen zijn vastgesteld;
2. in de vergaderingen van het AB is bespreking van de sub 1 genoemde stukken een vast punt op de agenda;
3. in de vergaderingen van het AB doet de voorzitter verslag van wat in de afgelopen periode aan de orde is geweest bij contacten met bijvoorbeeld DNB, de AFM, de actuaris, de accountant, de beleggingscommissie, het UNP en het verantwoordingsorgaan. Voor zover die contacten schriftelijk zijn geweest, of als daarvan een schriftelijk verslag is gemaakt, worden daarvan kopieën verstrekt;
4. in de vergaderingen van het AB zijn de algemeen- en de financieel directeur van UNP aanwezig voor het geven van een toelichting op de laatste kwartaalrapportage en het beantwoorden van de naar aanleiding daarvan gestelde vragen en gemaakte opmerkingen;
5. in de jaarvergadering van het AB zijn de adviserende- en de certificerende actuaris en de certificerende accountant aanwezig voor het geven van een toelichting op de door de certificerende functionarissen opgestelde verklaringen, waaronder het verslag naar aanleiding van de beoordeling van het jaarverslag "management letter" en het beantwoorden van de naar aanleiding daarvan gestelde vragen en gemaakte opmerkingen.

Verslag intern toezicht

In de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) is de basis beschreven voor het verzekeringstechnische en het financiële beleid van SNPF. Daarin wordt conform artikel 3.3 van de statuten opgenomen:

1. een actuariële beschrijving van de wijze waarop SNPF er voor zorgt dat de bezittingen samen met de te verwachten inkomsten toereikend zijn ter dekking van de uit de statuten en het pensioenreglement voortvloeiende verplichtingen;
2. een uiteenzetting van het beleggingsbeleid, met inbegrip van het beleid ten aanzien van financiële derivaten en van de in dat kader bij of krachtens de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling (WVB) vastgestelde voorschriften;
3. een organogram van het fonds;
4. een mandaatregeling binnen het fonds, en
5. een beschrijving van de sturingsmiddelen.

Door de registercontroller van UNP is een risicomatrix gemaakt, om de risico's periodiek te kunnen monitoren.

De verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden binnen het bestuur zijn vastgelegd in een bestuursprotocol.

Het reglement voor indiening en behandeling van klachten staat op de site van SNPF.

In 2009 zijn belangrijke stappen gezet op de weg naar volledige aanpassing van SNPF aan de nieuwe wet- en regelgeving, echter

- het deskundigheidsplan,
- de procedure voor periodieke evaluatie van het functioneren van het AB als geheel en van de bestuursleden afzonderlijk,
- de procedure voor benoeming van leden van bestuur en commissies, en
- de mandaatregelingen binnen het fonds en voor de directie van UNP

zijn nog niet gereed.

Het reglement voor geschillen is in concept gereed voor behandeling in het DB.

Het bestaande communicatieplan moet worden aangepast.

Naar het oordeel van het intern toezicht is er veel naar behoren verlopen, zoals:

1. het tijdig indienen en de afhandeling van het herstelplan;
2. hoe is omgegaan met de schommelingen in de dekkingsgraad veroorzaakt door de combinatie van het nieuwe financieel toetsingskader (FTK) en de financiële- en economische crisis; en
3. de implementatie van het risicomanagement.

Daartegenover staat dat de kosten van SNPF aanzienlijk zijn gestegen en naar het oordeel van het intern toezicht moeten worden teruggebracht naar een aanvaardbaar niveau.

In de loop van de jaren 2008 en 2009 is duidelijk geworden dat het op papier uitwerken van een nieuwe organisatiestructuur eenvoudiger is dan de praktische invulling daarvan.

Wat vroeger op basis van gezond verstand en sociale controle gebeurde moet nu worden geformaliseerd, in protocollen vastgelegd, terug gekoppeld, transparant gemaakt en gecommuniceerd, om het vertrouwen in SNPF te vergroten.

Er moet extra tijd en geld worden geïnvesteerd in de "verkoop van het product".

Op zich is vergroten van het vertrouwen een goede zaak. Echter een oude volkswijsheid leert dat een dubbeltje slechts eenmaal kan worden uitgegeven.

Het bestuur probeert nu de juiste balans te vinden tussen deze oude volkswijsheid en de eisen van de tijd.

Tot zover een overzicht van de ontwikkelingen in het afgelopen jaar.

Functioneren van het bestuur

Tot slot een kritische noot over het functioneren van het DB.

Het intern toezicht is van oordeel dat het DB -na een gewenningsperiode- in het afgelopen jaar zich te afwachtend heeft opgesteld en te traag heeft gereageerd, met name richting het verantwoordingsorgaan (VO),

waardoor bij het VO irritatie is ontstaan, die vermeden had kunnen worden. Hierdoor is het DB de regie kwijtgeraakt en moest veel energie worden gestoken in het reageren op wat op het bestuur afkwam. Dat heeft weer spanning opgewekt bij de niet DB leden van het bestuur, die voor hun gevoel soms gedwongen werden als het ware op de stoel van het DB te gaan zitten.

Ook heeft het DB naar het oordeel van het intern toezicht voor het uitvoeren van zijn bestuurstaken teveel op UNP geleund. Door alle nieuwe wet- en regelgeving en de noodzakelijke aanpassing van het automatiseringssysteem is de werkdruk op UNP de laatste jaren toch al zeer groot en bestaat het gevaar dat UNP overbelast raakt.

De conclusie kan niet anders zijn dan dat het jaar 2009 bestuurlijk een moeizaam jaar is geweest.

Het intern toezicht is van oordeel dat het bestuur als geheel niet optimaal functioneert en heeft zich afgevraagd wat daarvan de oorzaak kan zijn en hoe daarin verbetering kan worden gebracht.

Zo is de vraag gerezen of de keuze voor de zogenaamde one-tier board niet door de ontwikkelingen is achterhaald.

Deze keuze was gestoeld op de noodzaak om binnen het bestuur de directe aansturing van het fonds te professionaliseren.

Daarna bleek echter dat op grond van de nieuwe wetgeving een pensioenfonds niet meer mocht optreden als uitvoerder van een levensverzekeringsmaatschappij. Van oudsher trad SNPF op als uitvoerder van St. Yves. Daarom moest het voormalige "bureau" van SNPF worden ondergebracht in een nieuw op te richten vennootschap (UNP), waaraan de uitvoering van SNPF en St. Yves werd uitbesteed. De directie van UNP bestaat uitsluitend uit professionals.

Na de uitbesteding van de uitvoeringswerkzaamheden aan UNP is er geen directe behoefte meer aan professionals in het bestuur. In de uitvoeringsovereenkomst met UNP is vastgelegd dat het bestuur voor technische ondersteuning een beroep kan doen op UNP.

Het bestuur kan zich beperken tot het besturen van SNPF en er op toezien dat UNP de in de uitvoeringsovereenkomst vastgelegde taken naar behoren uitvoert.

De vraag moet worden gesteld of het onderscheid tussen bestuursleden die het DB vormen en overige bestuursleden kan komen te vervallen. Dan zijn discussies over wie wat doet, wie waarop toeziet en waarover moet worden geïnformeerd niet meer nodig. Er verdwijnt een bestuurslaag en de lijnen worden korter. De plaats van het intern toezicht moet daarbij worden heroverwogen.

De vergaderfrequentie kan naar het oordeel van het intern toezicht aanzienlijk worden teruggebracht. In het afgelopen jaar heeft het DB 11 keer vergaderd en het AB 4 keer. Daarnaast hebben leden van verschillende commissies vergaderd.

Kennisneming van de notulen van de DB vergaderingen doet de vraag rijzen of daarin veel onderwerpen aan de orde zijn geweest en besluiten zijn genomen die een formele vergadering met alle daaraan verbonden werkzaamheden rechtvaardigen.

Onlangs heeft het DB besloten dat de voorzitter één dag per week beschikbaar moet zijn voor het onderhouden van contact met UNP. Niet duidelijk is wat dat precies inhoudt en waarom dat nodig is.

Het intern toezicht neigt ernaar af te stappen van de one-tier board en de vergaderfrequentie van het bestuur terug te brengen naar eenmaal per twee maanden. Belangrijk onderdeel van die vergaderingen zal zijn de door UNP opgestelde kwartaalrapportages.

Als zich geen bijzondere of onverwachte ontwikkelingen voordoen dan lijkt het zes maal per jaar bijeenkomen van het bestuur voldoende.

Mocht zich iets bijzonders of onverwachts voordoen, dan kan UNP dat melden aan de voorzitter, diens plaatsvervanger of de secretaris en die kan dan beslissen of een tussentijdse raadpleging van de overige bestuursleden wenselijk is.

Door het drastisch terugdringen van de vergaderfrequentie zal het waarschijnlijk gemakkelijker worden nieuwe bestuursleden aan te trekken.

Er bestaat behoefte aan nieuwe jongere bestuursleden, in het bijzonder notarissen en kandidaat-notarissen. Vermindering van de vergaderfrequentie zal ook de druk op UNP aanzienlijk verminderen, omdat het UNP alle vergaderingen moet organiseren, de directeur daarin vrijwel altijd aanwezig moet zijn en een notulist levert.

Conclusie

De conclusie van het intern toezicht is dat:

1. vereenvoudiging van de organisatiestructuur door afschaffing van de door de ontwikkelingen achterhaalde one-tier board wenselijk lijkt;
2. terugkeer naar één bestuur dat -net als voorheen- onder leiding van een voorzitter gezamenlijk bestuurt en daarvan verantwoording aflegt aan het verantwoordingsorgaan, het besturen efficiënter maakt en de kosten verlaagt;
3. het verantwoordingsorgaan kan zich dan beperken tot het kritisch volgen van het bestuur en in voorkomende gevallen optreden als schakel/doorgeefluik tussen bestuur en belanghebbenden.
4. het huidige intern toezicht wordt vervangen door een:
 - a. visitatiecommissie; of
 - b. auditcommissie.

Epe, Makkum 10 maart 2010.

Naschrift van het algemeen bestuur

Inmiddels heeft het gehele bestuur in april 2010 te kennen gegeven dat het besturen door middel van een "one-tier board" niet naar tevredenheid werkt.

Het bestuur heeft reeds enkele keren indringend van gedachten gewisseld over mogelijke alternatieven.

In september 2010 zal hierover overleg plaatsvinden met VO en KNB.

Den Haag, 4 juni 2010.

Samenvatting van het verslag van het verantwoordingsorgaan over 2008

De onderstaande samenvatting is afkomstig uit het Verslag van het Verantwoordingsorgaan over 2008, vastgesteld op 22 december 2009. Het volledige verslag van het verantwoordingsorgaan is te vinden op de website van het Notarieel Pensioenfonds (www.snpf.nl)

Samenvatting

In DEEL 1 is aandacht besteed aan de voorgeschiedenis, de taak, de bevoegdheden, de methode van totstandkoming van het oordeel en de relatie SNPF en KNB. Geconstateerd wordt dat de vormgeving van die relatie verbetering behoeft. Wat de taakomvang betreft wordt een aanvankelijk bestaande discrepantie geconstateerd tussen de ruime taakopvatting - op basis van de STAR-code, (die de spelregels bevat voor goed pensioenfondsbestuur) - van het verantwoordingsorgaan en de veel nauwere opvatting die daaromtrent bij het bestuur van SNPF leefde. Een recente bespreking naar aanleiding van een ontwerp van dit verslag heeft de opvattingen dicht bij elkaar gebracht. Het orgaan constateert ook dat het bestuur in de voorgenomen interactie met het orgaan niet voldoende zorgvuldig handelde.

In DEEL 2 worden een groot aantal specifieke onderwerpen aan de orde gesteld, merendeels aan de hand van het Jaarverslag 2008, maar er wordt ook over de grenzen van het jaar en naar algemene ontwikkelingen gekeken.

Omdat het orgaan meent dat dat tot zijn taak en bevoegdheid behoort, heeft het getracht zicht te krijgen op de kwaliteit van het besturen, maar heeft het zich, wegens het ontbreken van voldoende informatie, moeten onthouden van een algeheel oordeel en ook van een specifiek oordeel over de aansturing van het beleggingsbeleid.

Er ligt een goed communicatieplan, dat evenwel actualisering en verdere uitwerking en uitvoering behoeft. De implementatie van de STAR-code wordt traag en nog niet voltooid geacht.

Verontrustend en maatschappelijk niet passend bij een goede pensioenregeling vindt het orgaan het indexeringsbeleid. Daarmee worden ook andere beleidsaspecten ter discussie gesteld.

Gelet op de inflatie in het verleden en op de vooruitzichten thans wordt geconstateerd dat er een sterke uitholling van de opbouw van aanspraken en van de pensioenen plaatsvindt. Enkele kwantitatieve gegevens maken de ernst van het probleem zichtbaar. De waardevastheid is zwak en gelimiteerd en welvaartsvastheid behoort zelfs niet tot de ambitie.

Inzake de problematiek van de voorwaardelijke rechten constateert het orgaan een halfslachtige houding van het bestuur. Buiten de huidige voorwaardelijkheid van de toekomstige verhogingen behoren er volgens het orgaan geen voorwaardelijke rechten te zijn, noch materieel noch formeel.

Inzake het interne toezicht (een deel van het algemeen bestuur controleert het dagelijks bestuur) komt het orgaan tot het oordeel dat niet blijkt dat die controle toereikend is geweest. Een vraagteken wordt ook gesteld bij de structuur van het interne toezicht.

Onder de vele aanbevelingen en suggesties die in het verslag voorkomen zijn ook die inzake retrospectie op het risicobeleid, het willen kennen van de wensen van de achterban, de kostenbewaking en eventuele alternatieven voor het huidige beheerssysteem, en de als onvoldoende aangemerkte representativiteit van de achterban. Aandacht wordt ook besteed aan de nieuwe Uitvoeringsorganisatie UNP, aan het verplichte karakter van het fonds, en de rol van de accountant en de actuaris. Gewezen wordt op de langleventrend. Het orgaan maakt zich zorgen over de houdbaarheid van de hele pensioenbranche en is daarin niet de enige. Dit raakt ook de rol van het notarieel pensioenfonds. De betaalbaarheid speelt ook een rol.

Het orgaan geeft over een aantal onderwerpen een oordeel, geeft soms ook impliciet een oordeel en onthoudt zich m.b.t een aantal items van een oordeel. In het verslag komen nog niet beantwoorde impliciete of expliciete vragen voor.

Alles bij elkaar lijkt er voor het bestuur nogal wat werk aan de winkel. Het orgaan rekent op voldoende respons van de actieven en gepensioneerden en constateert dat aan een volgend verslag, over 2009, vlotter moet kunnen worden gewerkt.

Samenvatting van de reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan over 2008

De volledige reactie van het bestuur is te vinden op de website van het Notarieel Pensioenfonds (www.snpf.nl)

Inleiding

Met veel waardering heeft het bestuur kennisgenomen van dit eerste zeer uitgebreide verslag. Het bestuur is onder de indruk van de wijze waarop het VO zich in korte tijd in de pensioenmaterie heeft ingewerkt. In het verslag komen zo ongeveer alle onderwerpen aan de orde, waarmee het bestuur de afgelopen jaren heeft geworsteld. Vervolgens volgen een aantal algemene opmerkingen over het ontstaan en de positie van de SNPF als pensioenfonds, welke opmerkingen van zeer groot belang zijn om de huidige positie van het SNPF te kunnen begrijpen (zie de website).

Samenvatting bespreking van het verslag

Met betrekking tot het beleggingsbeleid wordt onderscheiden:

- het strategisch beleid, dat tot stand komt in overleg met de actuaris;
- het tactisch beleid, dat tot stand komt in overleg met de beleggingscommissie;
- het operationele beleid, dat is uitbesteed aan vermogensbeheerders en vastgelegd in vermogensbeheermandaten.

Het strategisch beleid betreft de beleggingsmix, de met de vermogensbeheerders af te spreken benchmark en de strategie met betrekking tot het rente- en valutarisico.

Uit onderzoek is verder gebleken dat de kleinere fondsen het niet slechter doen dan de grotere en deze fondsen ook niet minder deskundig of geavanceerd opereren.

In deze spannende tijd heeft het bestuur gekozen voor communicatie middels diverse mailings aan de deelnemers. Het periodiek uitgegeven Notariaat & Pensioen is bedoeld voor beeldende achtergrondinformatie en kent een veel langere doorlooptijd. In 2009 is een start gemaakt met een jaarlijkse gepensioneerdendag. In voorgaande jaren zijn incidenteel voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

De in de STAR-code bedoelde Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur worden door het bestuur onderschreven. Deze principes zijn toegepast bij het opstellen van de nieuwe statuten.

Toeslagen worden verleend voor zover de middelen van het fonds dat toelaten. Van de 656 pensioenfondsen kent ongeveer 85% niet meer dan een voorwaardelijk recht op toeslagverlening (indexering), waaronder het ABP en het Pensioenfonds Zorg & Welzijn (voorheen PGGM geheten) en ook SNPF.

Een onvoorwaardelijk recht op toeslag kan alleen worden gefinancierd door de huidige premie aanzienlijk te verhogen. Een toeslag van 1% vereist voor SNPF een premieverhoging van circa 30%!

In tegenstelling tot SNPF zijn veel pensioenfondsen, waaronder het ABP en Pensioenfonds Zorg & Welzijn, de afgelopen jaren bezig geweest met het versoberen van de pensioenregeling.

In het overleg tussen VO en bestuur, heeft het bestuur erop gewezen dat in geval van een eventueel noodzakelijke korting op pensioenen geen onderscheid zal worden gemaakt tussen de zogenaamde voorwaardelijke en onvoorwaardelijke aanspraken.

Het bestaan van dit onderscheid is alleen historisch te verklaren. Afschaffing van het verschil was nog niet opportuun, omdat aan het onderscheid mogelijk een argument kon worden ontleend voor het krijgen van een langere overgangstermijn voor aanpassing van SNPF aan de nieuwe wetgeving. Nu duidelijk is geworden dat DNB dit niet accepteert kan het besluit tot afschaffing worden genomen. Het bestuur zal daarover advies inwinnen bij de actuaris.

Het bestuur heeft in aansluiting op de aanbeveling van het verantwoordingsorgaan, de wijze waarop het interne toezicht moet plaatsvinden beter vastgelegd.

Het bestuur hanteert hierbij het inmiddels vastgestelde bestuursprotocol.

Wat betreft de kosten van vermogensbeheer en de uitvoerings- en administratiekosten neemt SNPF een middenpositie in onder de pensioenfondsen.

Het bestuur blijft de ontwikkeling van de kosten middels de kwartaalrapportages volgen.

De daling van de dekkingsgraad in 2008 is vooral veroorzaakt door de daling van de marktrente. Dit heeft geleid tot een afname van de dekkingsgraad met 20,2%;

De taken en verantwoordelijkheden inzake het risicomanagement en het integrale risicobeleid van SNPF zijn op 24 november 2009 vastgesteld.

Periodiek krijgt het bestuur gerapporteerd over de risico's en hoe deze beheerst worden: de risicomatrix.

De pensioenregeling is verder geïndividualiseerd, dat wil zeggen dat indien volgens de maximeringsregel minder wordt betaald dan de premietabel voorschrijft, dienovereenkomstig minder zal worden opgebouwd.

SNPF kent ook een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Deelnemers worden toegelaten zonder gezondheidstoets. Het is bij pensioenfondsen zelfs verboden om een gezondheidstoets te hebben. Iedere deelnemer is voor dezelfde premie tegen arbeidsongeschiktheid verzekerd. Een tweede voordeel voor de deelnemers is dat bij arbeidsongeschiktheid de opbouw van het pensioen onverkort doorgaat.

Slot

Het bestuur van SNPF hoopt dat het verslag van het VO en de reactie daarop van het bestuur een positieve impuls zullen geven aan de belangstelling voor SNPF, het ouderdoms- en weduwen- en wezenpensioen en de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

JAARREKENING

Geconsolideerde balans per 31 december (na resultaatbestemming)

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
Directe vastgoedbeleggingen ¹	€ 9.550.000	€ 10.210.000
Aandelen ²	224.242.572	169.433.447
<i><u>Vastrentende waarden:</u></i>		
Obligaties ³	419.764.042	409.401.235
Obligatiebeleggingsfondsen ⁴	194.690.246	45.540.370
Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes ⁵	99.953.971	157.369.784
Derivaten ⁶	4.790.400	115.795.505
<i><u>Overige beleggingen:</u></i>		
Private Equity ⁷	20.192.884	16.775.624
Overige beleggingen ⁸	3.485.109	3.345.056
	<u>€ 976.669.224</u>	<u>€ 927.871.021</u>
Materiele vaste activa ⁹	<u>€ 312.476</u>	<u>€ 459.480</u>
Vorderingen en overlopende activa		
Lopende intrest	1.801	77.996
Overige vorderingen ¹⁰	1.577.538	1.132.016
Overlopende activa	4.426	132.277
	<u>€ 1.583.765</u>	<u>€ 1.342.289</u>
Overige activa		
Liquide middelen ¹¹	<u>€ 5.852.688</u>	<u>€ 5.014.072</u>
	<u>€ 984.418.153</u>	<u>€ 934.686.862</u>

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Kapitaal en reserves		
Stichtingskapitaal	€ 91	€ 91
Algemene reserve ¹²	(44.864.378)	(148.325.766)
Herwaarderingsreserve ¹³	-	7.924.532
	<u>€ (44.864.287)</u>	<u>€ (140.401.143)</u>
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen ¹⁴	€ 988.817.360	€ 1.036.516.000
Overige technische voorziening ¹⁵	4.671.640	4.657.449
	<u>€ 993.489.000</u>	<u>€ 1.041.173.449</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Uitkeringen	150.767	86.536
Overige schulden en overlopende passiva ¹⁶	35.642.673	33.828.020
	<u>€ 35.793.440</u>	<u>€ 33.914.556</u>
	<u>€ 984.418.153</u>	<u>€ 934.686.862</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Baten		
Bijdragen ¹⁷	€ 32.401.822	€ 33.685.212
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds ¹⁸	61.782.519	(74.949.701)
	<u>€ 94.184.341</u>	<u>€ (41.264.489)</u>
Lasten		
Pensioenuitkeringen ¹⁹	€ 43.668.718	€ 42.356.408
Uitvoerings- en administratiekosten ²⁰	2.303.900	2.075.997
Mutatie overige voorziening	47.478	2.028.902
<i>Mutatie voorziening pensioenverplichtingen:</i>		
Pensioenopbouw	25.990.000	19.031.000
Indexering en overige toeslagen	-	-
Rentetoevoeging	24.149.000	38.867.000
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	(46.682.000)	(48.598.000)
Wijziging marktrente	(32.000.000)	177.526.000
Wijziging uit hoofde van overdracht rechten	-	122.000
Wijziging overlevingstafels	(61.264.000)	-
Opslag verwachte nieuwe prognose tafel (4,8%)	45.289.000	-
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	(2.854.611)	(1.485.607)
	<u>€ (1.352.515)</u>	<u>€ 231.923.700</u>
Saldo van baten en lasten	<u>€ 95.536.856</u>	<u>€ (273.188.189)</u>
Bestemming saldo		
Mutatie algemene reserve	<u>€ 95.536.856</u>	<u>€ (273.188.189)</u>

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten		
ontvangen premies	€ 31.741.377	€ 33.104.425
ontvangen in verband met overdracht van rechten	50.818	173.417
betaalde pensioenuitkeringen	(43.586.522)	(42.338.717)
betaald in verband met overdracht van rechten	-	(376.847)
betaalde pensioenuitvoeringskosten	(1.959.099)	(1.666.852)
	<u>€ (13.753.426)</u>	<u>€ (11.104.574)</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
verkopen en aflossingen van beleggingen	€ 1.437.170.721	€ 1.134.382.938
ontvangen directe beleggingsopbrengsten	24.239.174	35.737.283
aankopen beleggingen	(1.447.914.388)	(1.139.136.491)
betaalde kosten van vermogensbeheer	(1.972.630)	(2.483.437)
	<u>€ 11.522.877</u>	<u>€ 28.500.293</u>
Netto-kasstroom	<u>€ (2.230.549)</u>	<u>€ 17.395.720</u>
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen	€ (172.848)	€ (4.271.490)
Mutatie liquide middelen	<u>€ (2.403.397)</u>	<u>€ 13.124.230</u>

Dit kasstroom overzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Beginstand 1 januari		
Liquide middelen eigen beheer	€ 5.014.072	€ 4.949.171
Liquide middelen inzake beleggingen	24.090.291	11.030.962
	<u>€ 29.104.363</u>	<u>€ 15.980.133</u>
Eindstand 31 december		
Liquide middelen eigen beheer	€ 5.852.688	€ 5.014.072
Liquide middelen inzake beleggingen	20.848.278	24.090.291
	<u>€ 26.700.966</u>	<u>€ 29.104.363</u>
Mutatie liquide middelen	<u>€ (2.403.397)</u>	<u>€ 13.124.230</u>

Toelichting op de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening

Grondslagen algemeen

Dit jaarverslag is opgesteld op basis van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening, zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen (RJ 610). In de balans hebben de pensioen- en verzekeringsverplichtingen en de daar tegenover staande beleggingen een langlopend karakter. Posten met een kortlopend karakter zijn opgenomen onder de vlottende activa en passiva inzake beleggingen en overige activa en passiva. In de balans is de algemene reserve gelijk aan het totaal van de beschikbare middelen verminderd met het totaal van de verplichtingen. Alle baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Het Notarieel Pensioenfonds laat alle mutaties in de algemene reserve via de staat van baten en lasten lopen, tenzij dat niet is toegestaan. Als gevolg daarvan zijn de baten en de lasten in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioen- en verzekeringsverplichtingen.

Vermogenspresentatie

Het vermogen wordt gepresenteerd op basis van de fondsvermogenmethode. Dit houdt in dat onderscheid wordt gemaakt tussen eigen vermogen (stichtingskapitaal en reserves) en pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen is het totaal van de activa verminderd met het totaal van de verplichtingen, inclusief de pensioenverplichtingen. Het totaal van eigen vermogen en voorziening pensioenverplichtingen is beschikbaar voor de nakoming van de pensioendoelstellingen.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van het Notarieel Pensioenfonds en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap op de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld. In de consolidatie zijn de volgende groepsmaatschappijen opgenomen: Uitvoeringorganisatie Notariële Pensioenen B.V. te Den Haag, 100%.

Schattingen

Voor het opstellen van de jaarrekening is gebruik gemaakt van schattingen en veronderstellingen, die van invloed zijn op gerapporteerde activa, passiva en baten en lasten. Dit is vooral het geval bij het bepalen van de voorzieningen pensioen- en verzekeringsverplichtingen. Achteraf kan blijken dat de gerapporteerde waarde afwijkt van de feitelijke waarde.

Verwerking

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waardering

Alle beleggingen van het Notarieel Pensioenfonds betreffen financiële instrumenten, inclusief derivaten. Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de actuele waarde van het actief of de verplichting. Vervolgens worden financiële activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingsmoment gewaardeerd tegen actuele waarde, tenzij anders vermeld. De actuele waarde is het bedrag waarvoor een actief of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd. De actuele waarde is gebaseerd op marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het Notarieel Pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld Leningen Onder Schuldbekentenis zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken.

Waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële instrumenten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de rekening van baten en lasten opgenomen.

Waardeveranderingen van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden direct in het resultaat opgenomen.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta

De waarde van de ultimo standen van activa en passiva gehouden buiten de eurozone worden omgerekend in euro tegen de koersen per balansdatum. De hieruit voortvloeiende omrekeningsverschillen worden verantwoord in de post beleggingsresultaat.

Baten en lasten in vreemde valuta worden omgerekend in euro tegen de koersen per transactiedatum. Ook de verschillen tussen de transactiekoers en de koers van afwikkeling worden opgenomen in het beleggingsresultaat. Voor beleggingen in het buitenland gelden dezelfde voorschriften.

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde met uitzondering van de post “overige beleggingen”. De post overige beleggingen wordt tegen nominale waarde opgenomen.

Deelnemingen

Deelnemingen waarin het Notarieel Pensioenfonds invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van het Notarieel Pensioenfonds in de netto vermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de winst- en verliesrekening wordt het aandeel van het Notarieel Pensioenfonds in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden deze als een schattingswijziging verantwoord.

Overige activa en passiva

De niet aan de beleggingen toewijsbare vorderingen, kortlopende schulden, overlopende activa en passiva en liquide middelen worden opgenomen tegen kostprijs. Vorderingen zijn opgenomen onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

In de post schulden en overlopende passiva zijn begrepen voorzieningen voor nog te effectueren personeelsbeloningen zoals een reservering vakantiedagen.

Algemene reserve

Het fondsresultaat wordt toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. Deze reserve is gelijk aan het totaal van de beschikbare middelen verminderd met het totaal van de verplichtingen. De algemene reserve is naast financieringsbron voor eventuele tegenvallers ook bron voor mogelijke toekomstige toeslagen.

Toezichthouder DNB eist dat pensioenfonds in elk geval minimaal een algemene reserve aanhouden ter grootte van vijf procent van de voorziening pensioenverplichtingen. Dit deel is te zien als een beklemd reserve.

Herwaarderingsreserve

Voor de waardering van beleggingen op actuele waarde waar geen frequente marktnotering voor is en waarvan de waardeveranderingen in de staat van baten en lasten worden opgenomen, is een herwaarderingsreserve gevormd. De herwaardering is per actief bepaald en de herwaarderingsreserve is enkel gevormd voor de positieve herwaarderingsreserves.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening is gelijk aan de actuariële contante waarde per 31 december 2009 van de tot die datum opgebouwde pensioenrechten:

- Voor de actieve deelnemers betreft het de aanspraken over achterliggende dienstjaren.
- Voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt mede rekening gehouden met het premievrijgestelde deel van de toekomstige pensioenopbouw.
- Voor zover van toepassing zijn de toeslagen waarover in 2009 door het pensioenfondsbestuur besloten is, inbegrepen.

De voorziening is berekend op basis van de volgende actuariële waarderingsgrondslagen:

- Sterfte : volgens de AG prognosetafel 2005-2050. Voorts wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van Watson Wyatt 2008 ervaringssterfte. Vanwege voorzienbare verzwarende van de sterftegrondslagen in 2010 is in de voorziening een forfaitaire opslag van 4,8% opgenomen.
- Interest: : conform de rentetermijnstructuur van de actuele nominale marktrente per 31 december 2009 zoals gepubliceerd door DNB. Deze kwam eind 2009 ongeveer overeen met een vaste rekenrente van 3,83%.
- Kosten : voor excasso kosten zijn de verplichtingen met 1% verhoogd.

In de voorziening pensioenverplichtingen is een voorziening voor invalidering opgenomen.

Een specificatie van de "Voorziening pensioenverplichtingen" is achterin dit verslag opgenomen.

Overige technische voorziening

De voorziening is berekend op basis van de volgende actuariële waarderingsgrondslagen:

- Sterfte : volgens de AG Prognosetafel 2005-2050 met sterfteprognoseperiode 2010-2053 en ervaringssterfte volgens Watson Wyatt 2008. Vanwege de voorzienbare verzwarende van de sterftegrondslagen in 2010 is in de voorziening een forfaitaire opslag van 4,8% opgenomen.
- Interest: : conform de rentetermijnstructuur van de actuele nominale marktrente per 31 december 2009 zoals gepubliceerd door DNB. Deze kwam eind 2009 ongeveer overeen met een vaste rekenrente van 3,83%.
- Kosten : voor excasso kosten zijn de verplichtingen met 1% verhoogd.

Staat van baten en lasten

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

De premiebijdragen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsopbrengsten

De beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Waardeveranderingen worden verwerkt in de periode waarin zij optreden.

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de staat van baten en lasten voor alle rentedragende instrumenten op basis van het toerekeningsbeginsel met behulp van de effectieve rentemethode op basis van de werkelijke aankoop prijs inclusief directe transactiekosten.

Voor financiële instrumenten die als voor verkoop beschikbaar worden verantwoord, vertegenwoordigen gerealiseerde winsten of verliezen uit verkopen en desinvesteringen het verschil tussen de ontvangen opbrengst en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of verplichting onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen die zouden zijn verantwoord in de staat van baten en lasten. Voor financiële

instrumenten die tegen reële waarde met waardeveranderingen in de staat van baten en lasten zijn verantwoord, wordt het verschil tussen de boekwaarde aan het einde van de lopende verslagperiode en de vorige verslagperiode verantwoord onder 'indirecte beleggingsopbrengsten'.

Voor derivaten wordt het verschil tussen de reële waarde exclusief overlopende rente aan het einde van de huidige verslagperiode en de vorige verslagperiode verantwoord onder 'indirecte beleggingsopbrengsten'.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Overige baten en lasten in de vermogenssfeer

De overige baten en lasten in de vermogenssfeer zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Waardeoverdrachten/overnames zijn opgenomen tegen de nominale waarde en toegerekend aan de periode waarin ze zijn geëffectueerd.

Intresttoevoeging en toeslagverlening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur primo boekjaar. De intresttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar. De toeslag wordt eerst in de rekening van baten en lasten opgenomen als een bestuursbesluit is genomen.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw wordt toegekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. Uitzondering hierop is de zogeheten diensttijddoortelling van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Deze toekomstige pensioenopbouw wordt ineens genomen in het jaar waarin de deelnemer arbeidsongeschikt wordt, dit wordt weer gecorrigeerd indien de arbeidsongeschikte weer arbeidsgeschikt wordt.

Uitkeringen en kosten (netto)

De uitkeringen en kosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Actualisering marktconforme rekenrente en overige grondslagen

Het effect van de aanpassing van de marktconforme rekenrente en overige actuariële grondslagen op de voorzieningen pensioenverplichtingen wordt ultimo verslaggevingperiode in de rekening van baten en lasten opgenomen.

Grondslagen voor het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Kasstroom in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Voor ontvangen rente is dit de coupondatum.

Onder liquide middelen worden verstaan bij banken aangehouden rekening-courantsaldi en kasmiddelen, en bij banken aangehouden activa die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardevermindering onmiddellijk kunnen worden omgezet in liquide middelen en een oorspronkelijke looptijd niet langer dan één jaar hebben. Dit betreft onder meer callgelden en deposito's. Liquide middelen zijn onderdeel van de beleggingscategorie geldmarktbeleggingen.

Het verschil tussen de in het kasstroomoverzicht opgenomen kasstromen en de mutatie van de in de balans opgenomen liquide middelen wordt veroorzaakt door waardeveranderingen van liquide middelen (inclusief valutakoersverschillen) en wordt afzonderlijk opgenomen als aansluiting tussen de nettokasstroom en de mutatie in liquide middelen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

1) Directe vastgoedbeleggingen

Betreft kantoorpand met parkeergarage en commerciële ruimten aan het Spui te Den Haag, kadastraal bekend als sectie G nr. 5026 A, 2, 3 en 4, groot 27 are.

Het verloop van de vastgoedbeleggingen is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 10.210.000	€ 12.100.000
Herwaardering	(660.000)	(1.890.000)
Stand per 31 december	<u>€ 9.550.000</u>	<u>€ 10.210.000</u>

Waardebijstelling heeft plaatsgevonden op 31 december 2009 op basis van het taxatierapport van een onafhankelijk en beëdigd taxateur. Het betreft de onderhandse verkoopwaarde onder gestanddoening van de lopende huurovereenkomsten.

2) Aandelen

Onderstaand een overzicht van de totale waarde van de aandelen.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Belegde gelden	€ 223.669.123	€ 169.261.657
Beleggingsdebiteuren	97.385	6.794.243
Liquide Middelen	478.096	(5.647.271)
Beleggingscrediteuren	(2.032)	(975.182)
Stand per 31 december	<u>€ 224.242.572</u>	<u>€ 169.433.447</u>

De geografische verdeling van de belegde gelden in aandelen is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Europa		
EMU-landen	€ 51.927.766	€ 35.407.363
niet EMU-landen	43.022.272	28.633.226
Noord-Amerika	94.904.998	83.499.710
Latijns-Amerika	3.788.888	2.949.296
Japan	12.591.112	11.893.521
Overig Verre Oosten	11.847.415	4.352.107
Australië	3.146.798	2.526.434
Zuid-Afrika	2.439.874	-
	<u>€ 223.669.123</u>	<u>€ 169.261.657</u>

Het verloop van de aandelenportefeuille is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 169.261.657	€ 315.205.920
Aankopen	176.725.576	197.692.022
Verkopen	(156.076.048)	(208.648.831)
Gerealiseerde resultaten	2.957.983	(79.781.893)
Herwaarderingen	30.799.955	(55.205.561)
Stand per 31 december	<u>€ 223.669.123</u>	<u>€ 169.261.657</u>

Alle aandelen zijn beursgenoteerd en gewaardeerd tegen beurswaarde.

Vastrentende waarden

3) Obligaties

Onderstaand een overzicht van de totale waarde van de obligaties.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Belegde gelden	€ 392.971.446	€ 377.380.204
Beleggingsdebiteuren	10.207.673	7.232.777
Liquide Middelen	20.367.115	29.737.562
Beleggingscrediteuren	(3.782.192)	(4.949.307)
	<u>€ 419.764.042</u>	<u>€ 409.401.235</u>

De belegde gelden in obligaties bevat de onderstaande valuta.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
EUR	€ 192.195.415	€ 277.419.232
CAD	119.014.055	-
DKK	46.056.257	-
GBP	17.188.167	8.154.472
USD	18.517.552	91.806.500
	<u>€ 392.971.446</u>	<u>€ 377.380.204</u>

Het verloop van de portefeuille is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 377.380.204	€ 463.583.496
Aankopen	998.485.426	641.499.949
Verkopen en aflossingen	(986.878.920)	(705.740.472)
Gerealiseerde resultaten	(6.649.066)	(28.304.978)
Herwaarderingen	10.633.803	6.342.209
Stand per 31 december	<u>€ 392.971.446</u>	<u>€ 377.380.204</u>

Alle obligaties zijn beursgenoteerd en gewaardeerd tegen beurswaarde.

4) **Obligatiebeleggingsfondsen**

Onderstaand een overzicht van de totale waarde van de obligatiebeleggingsfondsen.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Belegde gelden	€ 194.687.200	€ 45.540.370
Beleggingsdebiteuren	3.046	-
Stand per 31 december	<u>€ 194.690.246</u>	<u>€ 45.540.370</u>

De portefeuille bestaat uit de onderstaande beleggingen.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Lombard Odier Darier Hentsch Specialized Fixed Income P	€ 94.765.077	€ 45.540.370
Aegon Investment Management B.V., diverse fondsen		
- AEAM Emerging Market Debt Fund (EUR)	5.718.733	-
- AEAM Euro AAA Bond Index Fund	34.522.415	-
- AEAM European Credit Fund	46.707.276	-
- AEAM Tactical Interest Rate Overlay	4.850.719	-
- AEAM Global High Yield Fund (EUR)	8.122.980	-
	<u>€ 194.687.200</u>	<u>€ 45.540.370</u>

Het verloop is als volgt:

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 45.540.370	€ -
Investing	139.956.381	44.882.746
Herwaardering	9.190.449	657.624
Stand per 31 december	<u>€ 194.687.200</u>	<u>€ 45.540.370</u>

De waardering van de obligatiebeleggingsfondsen is gebaseerd op een marktwaarde-waarderingsmethode.

5) **Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes**

Onderstaand een overzicht van de totale waarde van de Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Belegde gelden	€ 96.145.809	€ 151.120.295
Beleggingsdebiteuren	3.808.162	6.249.489
Stand per 31 december	<u>€ 99.953.971</u>	<u>€ 157.369.784</u>

De verdeling van de belegde gelden in leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes naar sector is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Nederlandse Waterschapsbank	€ 5.695.768	€ 6.564.180
Bank Nederlandse Gemeenten	24.642.635	26.999.601
Algemene Banken	23.943.727	39.158.539
Verzekeringsmaatschappijen	-	4.573.068
Hypotheekbanken en bouwfondsen	28.731.495	41.030.519
Overige financiële instellingen	-	5.705.817
Openbare Nutsbedrijven	5.683.925	6.216.686
Woningbouwcorporaties	7.448.259	20.871.885
	<u>€ 96.145.809</u>	<u>€ 151.120.295</u>

Het verloop van de portefeuille is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 151.120.295	€ 177.703.770
Periodieke aflossingen	(52.858.142)	(28.180.755)
Gerealiseerde resultaten	(575.067)	(272.856)
Herwaarderingen	(1.541.277)	1.870.136
Stand per 31 december	<u>€ 96.145.809</u>	<u>€ 151.120.295</u>

De waarderingen van de leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes zijn gebaseerd op een marktwaarde-waarderingsmethode.

6) Derivaten

Onderstaand een overzicht van de totale waarde van de derivaten.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Belegde gelden	€ 4.277.339	€ 115.112.445
Beleggingsdebiteuren	724.116	1.031.103
Beleggingscrediteuren	(211.055)	(348.043)
Stand per 31 december	<u>€ 4.790.400</u>	<u>€ 115.795.505</u>

Het verloop van de belegde gelden in derivaten is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand 1 januari	€ 115.112.445	€ 2.448.518
Vorig boekjaar onder schulden opgenomen	(29.838.714)	(42.462.142)
Aankopen	131.175.228	60.059.917
Verkopen	(191.774.270)	12.218.049
Gerealiseerde resultaten	119.992.298	(58.965.034)
Herwaarderingen	(124.255.573)	111.974.423
Dit boekjaar onder schulden opgenomen	30.074.456	29.838.714
Stand per 31 december	<u>€ 50.485.870</u>	<u>€ 115.112.445</u>

De belegde gelden in derivaten bestaan uit het onderstaande.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
FX Forward	€ 3.352.157	€	22.001.175
Interest Rate Swap	921.624		84.287.906
Forward Bond	3.559		334.347
Swaptions	-		5.527.344
Credit Default Swap	-		1.863.159
Fannie Mae TBA	-		985.827
Ginnie Mae	-		112.687
	<u>€ 4.277.339</u>		<u>€ 115.112.445</u>

Deze beleggingen worden aangehouden om het valuta- en renterisico te beperken.

Derivaten met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de overige schulden.

De waarderingen van de derivaten zijn gebaseerd op een marktwaarde-waarderingsmethode.

Overige beleggingen

7) Private Equity

De portefeuille bestaat uit de onderstaande beleggingen.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
Robeco Global Private Equity III	€ 12.080.888	€	10.506.524
Schröder Private Equity Fund of Funds IV plc.	8.111.996		6.269.100
	<u>€ 20.192.884</u>		<u>€ 16.775.624</u>

Het verloop van de private equity is als volgt.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
Stand 1 januari	€ 16.775.624	€	6.833.848
Stortingen	5.811.239		11.827.636
Herwaardering	(2.393.979)		(1.885.860)
Stand per 31 december	<u>€ 20.192.884</u>		<u>€ 16.775.624</u>

De waarderingen van private equity is gebaseerd op een marktwaarde-waarderingsmethode.

8) **Overige beleggingen**

Onderstaand een overzicht van de totale waarde van de overige beleggingen.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>	
Belegde gelden	€	3.200.000	€	3.200.000
Beleggingsdebiteuren		285.109		145.056
Stand per 31 december	€	3.485.109	€	3.345.056

Binnen de belegde gelden in overige beleggingen zijn geen mutaties geweest.

De overige beleggingen betreft een verstrekking van het waarborgkapitaal van de Onderlinge Levensverzekering Maatschappij voor notarissen en kandidaat-notarissen "St. Yves" U.A.

Het bestuur van St. Yves heeft besloten de verzekeringsportefeuille per 31 december 2009 onder te brengen bij Zwitserleven. Per 5 februari 2010 is St. Yves in liquidatie.

9) **Materiële vaste activa**

Onderstaand het verloopoverzicht van de materiële vaste activa.

	<u>Inventaris</u>	<u>Auto's</u>	<u>Software</u>	<u>Hardware</u>	<u>Totaal</u>
Stand 1 januari	14.312	67.454	340.260	37.454	459.480
Aanschaf	12.247	-	35.620	-	47.867
Afschrijving	(6.528)	(17.044)	(150.283)	(21.016)	(194.871)
Stand 31 december	20.031	50.410	225.597	16.438	312.476

De inventaris wordt in 5 jaar afgeschreven, de auto's in 4 jaar en de hard- en software in 3 jaar.

10) **Overige vorderingen**

Hieronder zijn onderstaande posten opgenomen.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>	
Deelnemers	€	1.244.845	€	599.003
Rekening-Courant St. Yves		175.477		38.109
Huurdebiteuren		153.827		154.478
Waardeoverdrachten		-		316.037
Door te belasten		-		21.000
Diversen		3.389		3.389
	€	1.577.538	€	1.132.016

11) **Liquide middelen**

De verdeling van de liquide middelen is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Kas	€ 420	€ 480
Fortis Bank (Nederland) NV	5.435.672	4.139.421
Kas Bank NV	285.448	306.711
ABN AMRO Bank NV	131.148	567.460
	<u>€ 5.852.688</u>	<u>€ 5.014.072</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het Notarieel Pensioenfonds.

12) **Algemene reserve**

Voor het verloop van de algemene reserve zie de toelichting bij de enkelvoudige balans.

13) **Herwaarderingsreserve**

Voor het verloop van de herwaarderingsreserve zie de toelichting bij de enkelvoudige balans.

14) **Voorziening pensioenverplichtingen**

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 1.029.828.000	€ 844.253.000
Toename (afname) door overgedragen pensioenverplichtingen per saldo	(326.029)	112.607
Overige mutaties		
Pensioenopbouw	25.990.000	19.031.000
Rentetoevoeging	24.149.000	38.867.000
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	(46.682.000)	(48.598.000)
Wijziging marktrente	(32.000.000)	177.526.000
Wijziging uit hoofde van overdracht rechten	-	122.000
Wijziging overlevingstafel	(61.264.000)	-
Opslag sterfteverbetering	45.289.000	-
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	(2.854.611)	(1.485.607)
Stand per 31 december	<u>€ 982.129.360</u>	<u>€ 1.029.828.000</u>

Met ingang van 2009 wordt de Prognosetafel 2005 - 2050 gebruikt als grondslag voor de voorziening pensioenverplichtingen in plaats van de overlevingstafels GBM/GBV 2000 – 2005. Deze wijziging van schattingsmethode betreft een afname van de voorziening pensioenverplichtingen van € 61,3 miljoen, en heeft een positief effect op het resultaat 2009 van € 61,3 miljoen.

15) **Overige technische voorziening**

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 4.657.449	€ 2.662.000
Mutatie	14.191	1.854.449
Doorbelast	-	141.000
Stand per 31 december	<u>€ 4.671.640</u>	<u>€ 4.657.449</u>

Met ingang van 2009 wordt de Prognosetafel 2005 - 2050 gebruikt als grondslag voor de voorziening pensioenverplichtingen in plaats van de overlevingstafels GBM/GBV 2000 – 2005. Deze wijziging van schattingsmethode betreft een afname van de voorziening pensioenverplichtingen van € 0,3 miljoen, en heeft een positief effect op het resultaat 2009 van € 0,3 miljoen.

16) **Overige schulden en overlopende passiva**

Hieronder zijn onderstaande posten opgenomen.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Af te dragen loonheffing	€ 2.752.617	€ 2.805.274
Af te dragen BTW	26.663	36.049
Af te dragen sociale premies	5.814	21.531
Kosten vermogensbeheer	542.924	291.697
Huisvesting en exploitatie onroerend goed	286.178	387.197
Honoraria adviseurs en deskundigen	114.411	108.522
Crediteuren	83.307	219.782
Waardeoverdrachten	60.810	-
Bestuur	32.922	13.480
Diversen	120.175	105.773
<i>Derivaten negatief</i>		
FX Forward	16.102.823	866.833
Interest Rate Swaps	12.557.664	27.186.793
Swaptions	1.098.364	1.601.160
Credit Default Swaps	294.052	183.929
Bond Option	21.076	-
Forward Bond	1.542.875	-
	<u>€ 35.642.674</u>	<u>€ 33.828.020</u>

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

17) Bijdragen

De bijdragen die ten gunste van het resultaat zijn gebracht bestaan uit het onderstaande.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
Bijdragen notarissen over het verslagjaar	€ 19.094.885	€	19.306.347
Idem over voorgaande jaren	(264.716)		(91.164)
Bijdragen kandidaat-notarissen over het verslagjaar	13.462.686		14.517.789
Idem over voorgaande jaren	108.967		(47.760)
	<u>€ 32.401.822</u>	€	<u>33.685.212</u>

18) Beleggingsopbrengsten

Deze post bestaat uit het onderstaande.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
Directe beleggingsopbrengsten	€ 26.132.717	€	36.346.928
Indirecte beleggingsopbrengsten	37.672.375		(108.912.975)
Kosten van vermogensbeheer	(2.022.573)		(2.383.654)
	<u>€ 61.782.519</u>	€	<u>(74.949.701)</u>

De verdeling van de directe beleggingsopbrengsten naar de beleggingscategorieën is als volgt.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
Vastgoedbeleggingen	€ 782.424	€	850.684
Aandelen	3.758.457		6.081.387
Obligaties	15.626.807		21.807.362
Obligatiebeleggingsfondsen	34.427		1.654
Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes	6.151.855		9.150.299
Deposito's bij financiële instellingen	28.736		555.562
Derivaten	(438.350)		(2.724.638)
Overige beleggingen	142.251		145.056
Liquide middelen	46.110		479.562
	<u>€ 26.132.717</u>	€	<u>36.346.928</u>

De verdeling van de indirecte beleggingsopbrengsten naar de beleggingscategorieën is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Vastgoedbeleggingen	€ (660.000)	€ (1.890.000)
Aandelen	35.263.681	(139.039.805)
Obligaties	2.651.842	(22.181.907)
Obligatiebeleggingsfondsen	9.190.449	657.624
Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes	(2.116.344)	1.597.281
Private equity	(2.393.979)	(1.885.860)
Derivaten	(4.263.274)	53.009.389
Deposito's bij kredietinstellingen	-	820.303
	<u>€ 37.672.375</u>	<u>€ (108.912.975)</u>

De verdeling van de kosten van vermogensbeheer naar de beleggingscategorieën is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Vastgoedbeleggingen	€ (19.413)	€ (80.976)
Aandelen	(515.847)	(654.880)
Obligaties	(961.864)	(1.322.866)
Obligatiebeleggingsfondsen	(313.860)	(120.000)
Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes	-	(339)
Private equity	(210.773)	(197.075)
Liquide middelen	(816)	(7.518)
	<u>€ (2.022.573)</u>	<u>€ (2.383.654)</u>

¹⁹⁾ **Pensioenuitkeringen**

De verdeling van deze post is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Ouderdomspensioen	€ 27.522.034	€ 26.196.710
Arbeidsongeschiktheidspensioen	4.300.894	4.230.638
Nabestaandenpensioen	11.565.786	11.626.339
Wezenpensioen	262.755	285.471
Tijdelijke toeslagen	17.249	17.250
	<u>€ 43.668.718</u>	<u>€ 42.356.408</u>

20) **Uitvoerings- en administratiekosten**

De specificatie hiervan is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Bestuurskosten		
Bestuur Algemeen - en Dagelijks Bestuur	€ 61.108	€ 42.000
Verantwoordingsorgaan	27.865	-
Opleidingskosten	5.250	-
Overige bestuurskosten	29.444	37.470
Honoraria adviseurs en deskundigen		
Actuaris		
- Juridische advisering	38.713	15.314
- Actuariele advisering	102.107	82.238
- Actuariele certificering	59.739	55.945
- Beleggingsadvies	47.902	12.578
Accountant	81.481	54.158
Belastingadviseur	51.941	-
Communicatie	25.729	33.997
Overige adviseurs	39.126	110.975
Personeelskosten	1.211.867	1.004.304
Huisvestingskosten	135.938	148.909
Kosten automatisering	280.977	95.057
Geautomatiseerde pensioenbetalingen	42.470	28.411
Geautomatiseerde beleggingsadministratie	212.695	165.516
Bankkosten	33.222	26.079
Overige kantoorkosten	127.157	117.879
Kosten uitvoeringsorganisatie		
Oprichting	-	193.375
Doorbelaste diensten aan St .Yves	(310.832)	(148.208)
	<u>€ 2.303.899</u>	<u>€ 2.075.997</u>

Het bestuur heeft invulling gegeven aan de pensionfund governance middels het implementeren van een zogenaamd one-tier board en het instellen van een verantwoordingsorgaan.

Als gevolg van deze wijzigingen zijn de bestuurskosten over 2009 fors toegenomen ten opzichte van 2008.

De bezoldiging van de leden van het bestuur bedraagt € 61.108.

De bezoldiging van de leden van het verantwoordingsorgaan bedraagt € 27.865.

Er bestonden per balansdatum geen openstaande bedragen ter zake van leningen, voorschotten en garanties ten behoeve van de leden van het bestuur.

Accountantskosten

De jaarrekening wordt gecontroleerd door Ernst & Young Accountants LLP. De totale kosten die ten laste van het resultaat 2009 zijn gebracht (gebaseerd op het honorarium voor de jaarrekening over het boekjaar) bedragen € 81.481 (2008: € 54.158). Deze kosten hebben betrekking op de controle van de jaarrekening.

De uitsplitsing van de personeelskosten is als volgt.

	<u>2009</u>		<u>2008</u>
Salarissen medewerkers uitvoeringsorganisatie	€ 641.281	€	542.447
Salarissen geleend personeel	339.453		267.407
Mutatie reservering vakantiedagen	1.515		(942)
Pensioenlasten	123.600		93.708
Sociale lasten	27.623		28.390
Overige personeelskosten	78.395		73.294
	<u>€ 1.211.867</u>	€	<u>1.004.304</u>

Het aantal medewerkers bedroeg gemiddeld in 2009: 7,9 fte (2008: 7,4 fte).

Enkelvoudige balans per 31 december (na winstbestemming)

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
Directe vastgoedbeleggingen	€ 9.550.000	€ 10.210.000
Aandelen	224.242.572	169.433.447
<i><u>Vastrentende waarden:</u></i>		
Obligaties	419.764.042	409.401.235
Obligatiebeleggingsfondsen	194.690.246	45.540.370
Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes	99.953.971	157.369.784
Deposito's bij financiële instellingen	-	-
Derivaten	4.790.400	115.795.505
<i><u>Overige beleggingen:</u></i>		
Private Equity	20.192.884	16.775.624
Overige beleggingen	3.485.109	3.345.056
	€ 976.669.224	€ 927.871.021
Deelnemingen		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen ²¹	€ 846.362	€ 768.018
Vorderingen en overlopende activa		
Lopende interest	€ 27.768	€ 103.963
Lening Uitvoeringsorganisatie Notariele Pensioenen	741.911	741.911
Overige vorderingen	1.616.918	1.213.908
	€ 2.386.597	€ 2.059.782
Overige activa		
Liquide middelen	€ 5.136.409	€ 4.815.888
	€ 985.038.592	€ 935.514.709

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Kapitaal en reserves		
Stichtingskapitaal	€ 91	€ 91
Algemene reserve ²²	(44.864.378)	(148.325.766)
Herwaarderingsreserve ²³	-	7.924.532
	<u>€ (44.864.287)</u>	<u>€ (140.401.143)</u>
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen	€ 988.817.360	€ 1.036.516.000
Overige technische voorziening	4.671.640	4.657.449
	<u>€ 993.489.000</u>	<u>€ 1.041.173.449</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Uitkeringen	€ 150.767	€ 86.536
Overige schulden	35.471.201	33.863.956
Overlopende passiva ²⁴	791.911	791.911
	<u>€ 36.413.879</u>	<u>€ 34.742.403</u>
	<u>€ 985.038.592</u>	<u>€ 935.514.709</u>

Enkelvoudige staat van baten en lasten

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Baten		
Bijdragen	€ 32.401.822	€ 33.685.212
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	61.824.836	(74.923.734)
Resultaat deelnemingen	78.343	68.018
	<u>€ 94.305.001</u>	<u>€ (41.170.504)</u>
Lasten		
Pensioenuitkeringen	€ 43.668.718	€ 42.356.408
Pensioenuitvoeringskosten	2.424.560	2.169.982
Mutatie overige technische voorziening	47.478	2.028.902
<i><u>Mutatie voorziening pensioenverplichtingen:</u></i>		
Pensioenopbouw	25.990.000	19.031.000
Indexering en overige toeslagen	-	-
Rentetoevoeging	24.149.000	38.867.000
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	(46.682.000)	(48.598.000)
Wijziging marktrente	(32.000.000)	177.526.000
Wijziging uit hoofde van overdracht rechten	-	122.000
Wijziging overlevingstafels	(61.264.000)	-
Opslag verwachte nieuwe prognose tafel (4,8%)	45.289.000	-
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	(2.854.611)	(1.485.607)
	<u>€ (1.231.855)</u>	<u>€ 232.017.685</u>
Saldo van baten en lasten	<u>€ 95.536.856</u>	<u>€ (273.188.189)</u>
Bestemming saldo		
Mutatie algemene reserve	<u>€ 95.536.856</u>	<u>€ (273.188.189)</u>

Toelichting op de enkelvoudige balans

Voor toelichtingen op de enkelvoudige jaarrekening verwijzen wij u naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

21) Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Dit betreft een 100% deelneming in de 2008 opgerichte "Uitvoeringsorganisatie Notariële Pensioenen B.V." Het verloop is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ 768.018	€ -
Oprichting/Storting	-	700.000
Resultaat	78.343	68.018
Stand per 31 december	<u>€ 846.362</u>	<u>€ 768.018</u>

De deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd volgens nettovermogenswaarde.

22) Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	€ (148.325.766)	€ 132.786.955
Mutatie herwaarderingsreserve	7.924.532	(7.924.532)
Bestemming saldo van baten en lasten	95.536.856	(273.188.189)
Stand per 31 december	<u>€ (44.864.378)</u>	<u>€ (148.325.766)</u>

De algemene reserve en het eigen vermogen van het Notarieel Pensioenfonds zijn ook per ultimo 2009 negatief. De dekkingsgraad van het Notarieel Pensioenfonds is in 2009 gestegen van 86,5% op 31 december 2008 tot 95,4% per 31 december 2009.

Het minimum vereist eigen vermogen (MEV) van het Notarieel Pensioenfonds is op basis van de door DNB opgestelde voorschriften vastgesteld op 4,3%

Het vereist eigen vermogen (VEV) van het Notarieel Pensioenfonds per 31 december 2009 is vastgesteld op 113,9% van de Technische Voorziening.

Het Notarieel Pensioenfonds bevond zich per 31 december 2008 in een dekkingstekort en een reservetekort. Deze tekorten zijn aan DNB gemeld. Het gevolg hiervan is dat het Notarieel Pensioenfonds een herstelplan op moet stellen. Het herstelplan en de ondersteunende continuïteitsanalyse zijn door het bestuur vastgesteld op 26 maart 2009 en op 31 maart 2009 ingediend bij DNB. DNB heeft het herstelplan goedgekeurd.

De hersteltermijn voor opheffing van het dekkingstekort bedraagt – met inachtneming van de Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 4 maart 2009 – 5 jaar en de hersteltermijn voor opheffing reservetekort bedraagt 15 jaar (gemeten vanaf 31 december 2008).

Uit berekeningen blijkt dat zonder verdere maatregelen de opheffing van het dekkingstekort in een periode van 5 jaar niet zal worden gehaald. In overeenstemming met de Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 4 maart 2009, zal mogelijk een korting van de pensioenrechten en -aanspraken worden toegepast van 8,4%.

Indien aan DNB kan worden aangetoond dat er gedurende de door DNB toegestane wachttijd tot (uiterlijk) 1 januari 2012 voldoende herstel heeft plaatsgevonden, kan dit leiden tot een vermindering, of geheel vervallen van deze korting.

Het bestuur van het Notarieel Pensioenfonds heeft in zijn afwegingen als uitgangspunt gehanteerd dat de belangen van de betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, en de pensioengerechtigden op evenwichtige wijze moeten worden behartigd.

Op basis van de dekkingsgraad ultimo 2009 is een herberekening van het herstelplan gemaakt. Hieruit blijkt dat bij onveranderd beleid het aanwezige vermogen aan het eind van het vijfde jaar boven de vereiste minimum dekkingsgraad zal liggen. Derhalve hoeft dan geen korting te worden toegepast. Uiteraard is dit een inschatting waaraan geen rechten kunnen worden ontleend. Voorts blijkt dat opheffing van het reservetekort in een periode van 7 à 8 jaar wordt gehaald. De ontwikkelingen op de financiële markten in januari en februari 2010 hebben niet bijgedragen aan herstel en bevestigen opnieuw dat het betrachten van terughoudendheid ten aanzien van herstel gerechtvaardigd is.

23) Herwaarderingsreserve

Het verloop van de herwaarderingsreserve is als volgt.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand 1 januari	€ 7.924.532	€ -
Herwaarderingsreserve	-	7.924.532
Vrijval	(7.924.532)	-
Stand per 31 december	<u>€ -</u>	<u>€ 7.924.532</u>

De herwaarderingsreserve is in 2009 komen te vervallen.

24) Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Niet gerealiseerde opbrengst	€ 791.911	€ 791.911
	<u>€ 791.911</u>	<u>€ 791.911</u>

De niet gerealiseerde opbrengst heeft een langlopend karakter. Dit heeft betrekking op de ontvlechting van de uitvoeringsorganisatie uit het Notarieel Pensioenfonds.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Kredietfaciliteiten

Bij de Fortis bank (Nederland) N.V. is een multi purpose kredietfaciliteit ter beschikking gesteld met een limiet van € 6.000.000,- ter overbrugging van tijdelijke liquiditeitskrapte.

Uitvoeringsovereenkomst

Het Notarieel Pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de Uitvoeringsorganisatie Notariële Pensioenen BV voor een periode van 10 jaar (2008 t/m 2017). De lasten die voortvloeien uit deze overeenkomst fluctueren jaarlijks. De lasten die voortvloeien uit deze overeenkomst voor 2009 bedroegen € 1.849.958.

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die noodzaken tot een bijstelling van de jaarrekening per 31 december 2009.

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2009 van Stichting Notarieel Pensioenfonds te Den Haag bestaande uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2009 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Notarieel Pensioenfonds per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 4 juni 2010

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. M. Verschoor RA

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Notarieel Pensioenfonds te Den Haag is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling.

'De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.'

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeven verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikelen 126 en 127.

De vermogenspositie van Stichting Notarieel Pensioenfonds is naar mijn mening slecht, vanwege het feit dat de technische voorzieningen niet volledig door waarden zijn gedekt.

Amstelveen, 4 juni 2010

P.L.J. Janssen AAG

verbonden aan Towers Watson B.V.

Overige Informatie

Beleggingen per 31 december 2009

Onroerende zaken

Kantoorgebouw met parkeergarage en enkele commerciële ruimten aan het Spui, Den Haag, kadastraal bekend onder sectie G nr. 5026 A, groot 27 are.	Balanswaarde	Stichtingskosten
	€ 9.550.000	€ 9.312.453

Aandelen

		Koers	Balanswaarde
		val.	€
284.373 st.	Aegon NV	EUR 4,54	1.291.053
67.907 st.	Allergan Inc	USD 63,01	2.982.172
12.878 st.	Allianz SE	EUR 87,15	1.122.318
84.963 st.	American Electric Power Co Inc	USD 34,79	2.060.122
66.785 st.	Amphenol Corp	USD 46,18	2.149.520
87.962 st.	Anheuser-Busch inBev NV	EUR 36,395	3.201.377
41.297 st.	ArcelorMittal	EUR 32,18	1.328.937
479.680 st.	BAE Systems PLC	GBP 359,5	1.940.964
176.466 st.	Banco Santander Central Hispano SA	EUR 11,55	2.038.182
377.235 st.	Bank of America Corp	USD 15,06	3.959.548
92.401 st.	Bank of New York Mellon Corp/The	USD 27,97	1.801.266
326.173 st.	Barclays PLC	GBP 276	1.013.267
31.265 st.	Bayer AG	EUR 55,96	1.749.589
258.371 st.	BG Group PLC	GBP 1122	3.262.899
54.909 st.	BHP Billiton Ltd	AUD 43,12	1.484.157
355.741 st.	BP PLC	GBP 600	2.402.438
143.769 st.	British American Tobacco PLC	GBP 2.016,5	3.263.101
72.390 st.	Celgene Corp	USD 55,68	2.809.224
4.369.000 st.	China Construction Bank Corp	HKD 6,67	2.619.413
58.022 st.	Chubb Corp	USD 49,18	1.988.794
32.449 st.	Compagnie Generale des Etablissements Michelin	EUR 53,58	1.738.617
115.096 st.	Credit Suisse Group	CHF 51,2	3.973.109
75.947 st.	CRH PLC	EUR 19,01	1.443.752
113.762 st.	CVS Corp	USD 32,21	2.553.857
106.191 st.	Dick's Sporting Goods Inc	USD 24,87	1.840.654
39.341 st.	Dollar Tree Inc	USD 48,3	1.324.345
119.287 st.	E.ON AG	EUR 29,23	3.486.759
61.195 st.	Ecolab Inc	USD 44,58	1.901.361
160.154 st.	EFG Eurobank Ergasias SA	EUR 7,88	1.262.014
53.072 st.	Energizer Holdings Inc	USD 61,28	2.266.694
87.473 st.	Exxon Mobil Corp	USD 68,19	4.157.223
1.514.331 st.	Fidelity Inst./South East Asia	GBP 264,2	4.503.193
20.898 st.	FORTIS L FUND - Equity Japan	EUR 36,86	770.300
32.656 st.	FPL Group Inc	USD 52,82	1.202.181
112.789 st.	GDF SUEZ	EUR 30,285	3.415.815

			Koers	Balanswaarde
			val.	€
78.635	st.	Gilead Sciences Inc	USD 43,27	2.371.436
28.553	st.	Goldman Sachs Group Inc	USD 168,84	3.359.972
8.441	st.	Google Inc	USD 619,98	3.647.373
102.969	st.	Halliburton Co	USD 30,09	2.159.421
19.163	st.	HDFC Bank Ltd	USD 130,08	1.737.331
95.000	st.	Henderson Horizon	EUR 17,3	1.643.500
49.211	st.	Hess Corp	USD 60,5	2.075.039
355.576	st.	HON HAI Precision Industry Co Ltd	USD 9,6	2.379.098
161.460	st.	HSBC Holdings PLC	GBP 708,8	1.288.118
255	st.	Inpex Holdings Inc	JPY 701.000	1.338.287
602.075	st.	Intesa Sanpaolo	EUR 3,15	1.896.536
124.096	st.	Itau Unibanco Holding SA	USD 22,84	1.975.434
28.972	st.	JF Eastern Fund	USD 236,28	4.771.051
65.000	st.	JPM FF Japan Eqty Fund	USD 18,29	828.582
24.400	st.	Kimberly-Clark Corp	USD 63,71	1.083.443
832.577	st.	Kingfisher PLC	GBP 229	2.145.986
154.108	st.	Koninklijke Ahold NV	EUR 9,26	1.427.040
161.630	st.	Koninklijke KPN NV	EUR 11,84	1.913.699
396.000	st.	Kubota Corp	JPY 850	2.520.027
4.367.933	st.	Lloyds TSB Group PLC	GBP 50,69	2.492.099
612.647	st.	LSI Logic Corp	USD 6,01	2.566.217
167.915	st.	Microsoft Corp	USD 30,48	3.567.082
379.400	st.	Mitsubishi UFJ Financial Group Inc	JPY 452	1.283.887
29.442	st.	Monsanto Co	USD 81,75	1.677.505
118.089	st.	MTN Group Ltd	ZAR 11790	1.317.800
37.939	st.	Muenchener Rueckversicherungs AG	EUR 108,67	4.122.831
39.545	st.	Naspers Ltd	ZAR 30.000	1.122.895
96.865	st.	National Australia Bank Ltd	AUD 27,4	1.663.700
110.748	st.	Nestle SA	CHF 50,2	3.748.348
38.086	st.	Nike Inc	USD 66,07	1.753.793
10.600	st.	Nintendo Co Ltd	JPY 22.190	1.760.979
36.250	st.	Nitori Co Ltd	JPY 6.930	1.880.755
250.081	st.	Nokia OYJ	EUR 8,92	2.230.723
349.000	st.	Nomura Holdings Inc	JPY 681	1.779.359
69.992	st.	Nucor Corp	USD 46,65	2.275.667
173.410	st.	Oracle Corp	USD 24,53	2.964.697
25.310	st.	PepsiCo Inc	USD 60,8	1.072.517
17.030	st.	Potash Corp of Saskatchewan	USD 108,5	1.287.814
36.851	st.	Public Service Enterprise Group Inc	USD 33,25	853.984
21.472	st.	Raiffeisen International Bank Holding AG	EUR 39,5	848.144
53.667	st.	Resmed Inc	USD 52,27	1.955.098
97.457	st.	Rio Tinto PLC	GBP 3390	3.718.602
36.209	st.	Roche Holding AG	CHF 175,8	4.291.763
8.100	st.	Samsung Electronics Co Ltd	USD 350	1.975.885
34.810	st.	Sanofi-Aventis	EUR 55,06	1.916.639
			Koers	Balanswaarde

			val.	€	
2.329	st.	SGS SA	CHF	1.351	2.121.412
44.495	st.	Siemens AG	EUR	64,21	2.857.024
237.953	st.	SKF AB	SEK	123,6	2.870.961
69.000	st.	Softbank Corp	JPY	2170	1.120.985
51.391	st.	SPX Corp	USD	54,7	1.959.219
189.392	st.	Staples Inc	USD	24,59	3.245.853
169.706	st.	Starbucks Corp	USD	23,06	2.727.502
46.600	st.	Sumitomo Mitsui Financial Group Inc	JPY	2645	922.790
51.161	st.	Suncor Energy Inc	CAD	37,21	1.265.674
132.282	st.	Telefonica SA	EUR	19,52	2.582.145
73.636	st.	Telekomunikasi Indonesia Tbk PT	USD	39,95	2.050.291
80.177	st.	Teva Pharmaceutical Industries Ltd	USD	56,18	3.139.353
126.479	st.	Total SA	EUR	45,005	5.692.187
53.009	st.	Union Pacific Corp	USD	63,9	2.360.799
74.548	st.	United Technologies Corp	USD	69,41	3.606.340
89.686	st.	Vale SA	USD	29,03	1.814.598
56.467	st.	Vivendi	EUR	20,795	1.174.231
99.573	st.	Weatherford International Ltd	USD	17,91	1.242.928
166.799	st.	Wells Fargo & Co	USD	26,99	3.137.653
50.902	st.	Wolters Kluwer NV	EUR	15,3	778.801

223.669.123

Obligaties

				Balanswaarde	
				%	€
USD	2.211.897	Adjustable Rate Mortgage Trust		var.	356.304
GBP	950.000	American Express		0,066	1.133.594
USD	1.500.000	American International Group		0,083	988.988
GBP	900.000	American International Group		0,086	594.294
GBP	200.000	American International Group		0,05	150.902
EUR	4.000.000	American International Group		0,08	2.496.668
EUR	900.000	American International Group		0,04	845.623
EUR	50.000	American International Group		0,049	23.938
EUR	200.000	American International Group		0,05	154.988
EUR	1.200.000	American International Group		var.	1.101.000
EUR	3.201.239	Bancaja Fondo de Titulizacion		var.	2.605.037
EUR	800.000	Bank of America		0,048	731.704
EUR	400.000	Bank of America		0,048	365.353
EUR	2.000.000	Bank of Scotland		0,034	2.058.834
GBP	850.000	Barclays Bank		0,068	957.447
EUR	1.900.000	Barclays Bank		var.	1.902.597
USD	3.000.000	Bear Stearns		0,064	2.288.558
EUR	650.000	Caisse Nationale Des Cais		0,061	455.911
CAD	177.800.000	Canada Housing Trust		0,038	119.014.055
USD	750.000	Cash mgmt Bill		0	522.652
EUR	600.000	Citigroup		0,074	657.600
USD	2.117.000	Coutrywide Home Loans		0	354.328
EUR	5.000.000	Credit Logement		0,042	4.538.240
EUR	8.500.000	Dexia Credit Local		0,031	8.686.150
EUR	4.625.000	DLR Kredit A/S		0,05	4.633.325
DKK	141.600.000	DLR Kredit A/S		0,04	19.029.956
EUR	900.000	DNB Nordbank		0,071	888.323
EUR	10.000.000	Dutch MBS		var.	5.276.816
EUR	500.000	Fastnet Securities		var.	356.906
EUR	6.000.000	F-E Gold		var.	3.529.168
EUR	2.900.000	Fortis Bank Nederland Holding		0,034	2.968.196
EUR	4.400.000	Fortis Bank Nederland Holding		var.	4.463.320
EUR	7.700.000	France (Govt)		0,043	8.135.050
EUR	13.250.000	French Discount T-Bill		0	13.161.477
EUR	31.500.000	French Treasury Note		0,015	31.646.507
EUR	3.100.000	General Electric		0,04	3.243.660
EUR	1.550.000	General Electric		0,055	1.223.097
GBP	300.000	Goldman Sachs Group		0,061	342.107
EUR	450.000	Goldman Sachs Group		var.	398.700
EUR	700.000	Goldman Sachs Group		var.	675.955
GBP	2.800.000	Granite Master Issuer		var.	1.930.868
EUR	3.300.000	HBOS Plc		var.	2.417.359
EUR	506.000	HSBC Capital		0,08	507.771
EUR	300.000	Immeo Residential		var.	148.762

			Balanswaarde	
			%	€
EUR	3.000.000	Immeo Residential	var.	1.323.157
EUR	800.000	LBG Capital NO.1 PLC	0,064	599.000
EUR	200.000	LBG Capital NO.1 PLC	0,076	160.583
EUR	1.000.000	LBG Capital NO.1 PLC	0,064	747.917
USD	2.200.000	Leaseplan Corporation NV	0,03	1.579.008
EUR	10.100.000	Lloyds TSB Bank PLC	0,038	10.467.983
EUR	2.800.000	Lpcat Securitisation VEHI	var.	1.889.869
EUR	3.700.000	Lpcat Securitisation VEHI	var.	817.474
EUR	1.850.000	Manpower INC	0,048	1.837.063
USD	4.100.000	Morgan Stanley	var.	2.886.762
EUR	2.000.000	Morgan Stanley	0,034	1.991.000
EUR	350.000	Morgan Stanley	0,055	356.832
EUR	250.000	Morgan Stanley	var.	220.628
EUR	690.000	Morgan Stanley	var.	618.973
EUR	1.300.000	Nordea Bank	var.	1.281.240
EUR	4.625.000	Nordea Kredit Realkredit	0,05	4.625.000
DKK	59.100.000	Nordea Kredit Realkredit	0,04	7.942.588
EUR	4.625.000	Nykredit	0,05	4.619.450
EUR	3.100.000	Ontario (province of)	0,04	3.087.423
EUR	2.344.000	Pemex Proj. FDG Master TR	0,066	2.373.124
EUR	2.300.000	Permanent Master	var.	2.328.256
EUR	4.625.000	Realkredit Danmark	0,05	4.626.110
DKK	142.000.000	Realkredit Danmark	0,04	19.083.713
USD	4.800.000	Royal Bank of Scotland	0,015	3.337.833
USD	4.900.000	Royal Bank of Scotland	var.	3.456.378
GBP	7.900.000	Royal Bank of Scotland	var.	8.916.023
EUR	8.000.000	Royal Bank of Scotland	0,038	8.294.144
EUR	2.150.000	Sanpaolo Imi Capital	0,081	2.131.188
EUR	900.000	Shield Bv	var.	874.881
EUR	6.000.000	Societa Carto Cred.	var.	5.988.600
EUR	9.900.000	Sparebanken 1 Boligkredi	0,024	9.892.080
EUR	7.000.000	Split Srl	var.	1.253.482
EUR	200.000	Swedbank AB	var.	201.000
EUR	1.913.510	TDA Cam	var.	1.617.616
EUR	4.000.000	Titan Europe	var.	969.450
GBP	2.500.000	TNT N.V.	0,075	3.162.933
EUR	3.300.000	Transcapit	0,054	3.410.144
EUR	2.500.000	UBS AG JERSEY BRANCH FRN%	var.	2.359.788
USD	3.000.000	UBS AG Stamford CT	0,058	2.117.020
USD	900.000	UBS AG Stamford CT	0,059	629.721
EUR	580.950	UPC Broadbank	var.	541.591
EUR	419.050	UPC Broadbank	var.	392.334
				392.971.446

Leningen op schuldbekentenis en Medium Term Notes

	%	Jaar van expiratie	Balanswaarde €
Bank Nederlandse Gemeenten	7	2010	9.415.646
Bank Nederlandse Gemeenten	6,25	2011	1.933.218
Bank Nederlandse Gemeenten	6,04	2012	2.847.303
Bank Nederlandse Gemeenten	7,3	2013	10.446.468
Nederlandse Waterschapsbank	6,175	2012	1.422.863
Nederlandse Waterschapsbank	6,7	2021	4.272.905
Achmea Hypotheekbank	6,02	2010	2.800.508
Van Lanschot Bankiers	5,57	2010	4.543.503
Van Lanschot Bankiers	4,98	2012	4.737.188
Van Lanschot Bankiers	4,85	2012	5.218.196
FGH Bank	4,75	2012	9.434.502
Nationale Investeringsbank	8,15	2010	4.559.604
OHRA Hypothekenfonds	6,25	2012	4.855.309
SNS Bank	6,745	2011	4.885.236
Westland Utrecht Hypotheek Bank	4,8	2011	10.279.048
Westland Utrecht Hypotheek Bank	8	2010	1.362.128
Overijssel Waterleidingmaatschappij	4,8	2011	4.700.300
PWN Waterleidingbedrijf	8,95	2011	983.625
Woningstichting Woondrecht	5,14	2010	7.448.259
			96.145.809

Voorziening pensioenverplichting per 31 december 2009

Categorie	Ouderdoms- pensioen		Arbeids- ongeschiktheids- pensioen		Nabestaanden- en wezen- pensioen		Totaal
	€		€		€		
Actieve deelnemers	€	329.505	€	29.068	€	60.554	€ 419.127
Gewezen deelnemers		87.667		-		14.652	102.319
Ingegaan ouderdomspensioen		268.513		-		60.017	328.530
Ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen		-		26.874		8.560	35.434
Ingegaan nabestaandenpensioen		-		-		101.915	101.915
Ingegaan wezenpensioen		-		-		1.492	1.492
	€	685.685	€	55.942	€	247.190	€ 988.817

Samenvatting financiële ontwikkeling

(bedragen x 1.000)	2009		2008	
Resultaat terzake van de gehanteerde kanssystemen	€	1.806	€	6.954
Resultaat op actuariële grondslagen		47.975		(177.526)
Resultaat op interest		45.459		(115.965)
Resultaat op bijdragen		8.437		12.945
Resultaat op kosten		(216)		404
	€	103.461	€	(273.188)

Resultaat ter zake van de gehanteerde kanssystemen

Bij de waardering van de pensioenaanspraken wordt uitgegaan van bepaalde veronderstellingen ten aanzien van de kansen op sterfte en arbeidsongeschiktheid. Het resultaat is het verschil tussen de werkelijkheid en de veronderstellingen. Dit leidde tot de volgende resultaten:

(bedragen x 1.000)	2009		2008	
Resultaat op sterfte	€	(1.476)	€	3.119
Resultaat op arbeidsongeschiktheid		2.017		4.721
Resultaat op andere oorzaken		1.265		(886)
	€	1.806	€	6.954

Resultaat op actuariële grondslagen

Volgens de Pensioenwet dient een fonds bij de vaststelling van de TV rekening te houden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. Eind 2008 heeft het CBS geconstateerd dat de levensverwachting in de periode 2003-2008 sneller is gestegen dan voorzien. Tevens heeft het CBS een nieuwe prognosetafel voor de toekomstige levensverwachting opgesteld. Naar aanleiding van deze gewijzigde inzichten verwacht het Actuariële Genootschap in 2010 met een nieuwe overlevingstafel te komen. Hierop vooruitlopend heeft het bestuur besloten alvast rekening te houden met de waargenomen sterfteverbetering over de periode 2003-2008 en het effect van de CBS prognose uit 2008.

Resultaat op interest

Het resultaat op interest bestaat uit de beleggingsopbrengsten verminderd met de actuariel benodigde interest.

<i>(bedragen x 1.000)</i>	2009	2008
Beleggingsopbrengsten	€ 69.707	€ (74.949)
Hiervan is vereist voor toevoeging aan de voorziening voor pensioenverplichtingen etc.	24.149	38.988
Toevoeging aan de overige voorziening	99	2.028
Resultaat op interest	€ 45.459	€ (115.965)

Resultaat op bijdragen

Onderstaande opstelling geeft een vergelijking van het resultaat op bijdragen over 2009 en 2008.

<i>(bedragen x 1.000)</i>	2009	2008
Vereist bedrag aan pensioenbijdragen voor financiering aanspraken en kosten	€ 23.965	€ 20.740
Ontvangen aan bijdragen kalenderjaar	32.402	33.685
Resultaat op bijdragen	€ 8.437	€ 12.945

De winst op bijdragen is het verschil tussen de ontvangen bijdragen en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag.

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie is als volgt opgebouwd.

<i>(bedragen x 1.000)</i>	2009	2008
Actuariel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar in verband met de aangroei van pensioenverplichtingen	€ 22.470	€ 22.394
Opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende VEV	2.876	3.140
Opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten	2.615	2.224
Zuivere kostendekkende premie	€ 27.961	€ 27.758
Herstellpremie conform ABTN en herstelplan	-	2.776
Eigen kostendekkende premie volgens ABTN	€ 27.961	€ 30.534
Af: in boekjaar ontvangen premie	32.402	33.685
Meer ontvangen premie	€ 4.441	€ 3.151

Resultaat op kosten

De Pensioenuitvoeringskosten van het Notarieel Pensioenfonds worden geacht 7% van de vereiste koopsom voor de financiering van de aanspraken te bedragen.

<i>(bedrag x 1.000)</i>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Voor kosten beschikbaar uit bijdragen, pensioenreserves enz.	€ 2.088	€ 2.480
Werkelijke kosten	<u>2.304</u>	<u>2.076</u>
Resultaat op kosten	<u>€ (216)</u>	<u>€ 404</u>

Een nadere specificatie van de werkelijke kosten is opgenomen in de "Toelichting op de staat van baten en lasten".

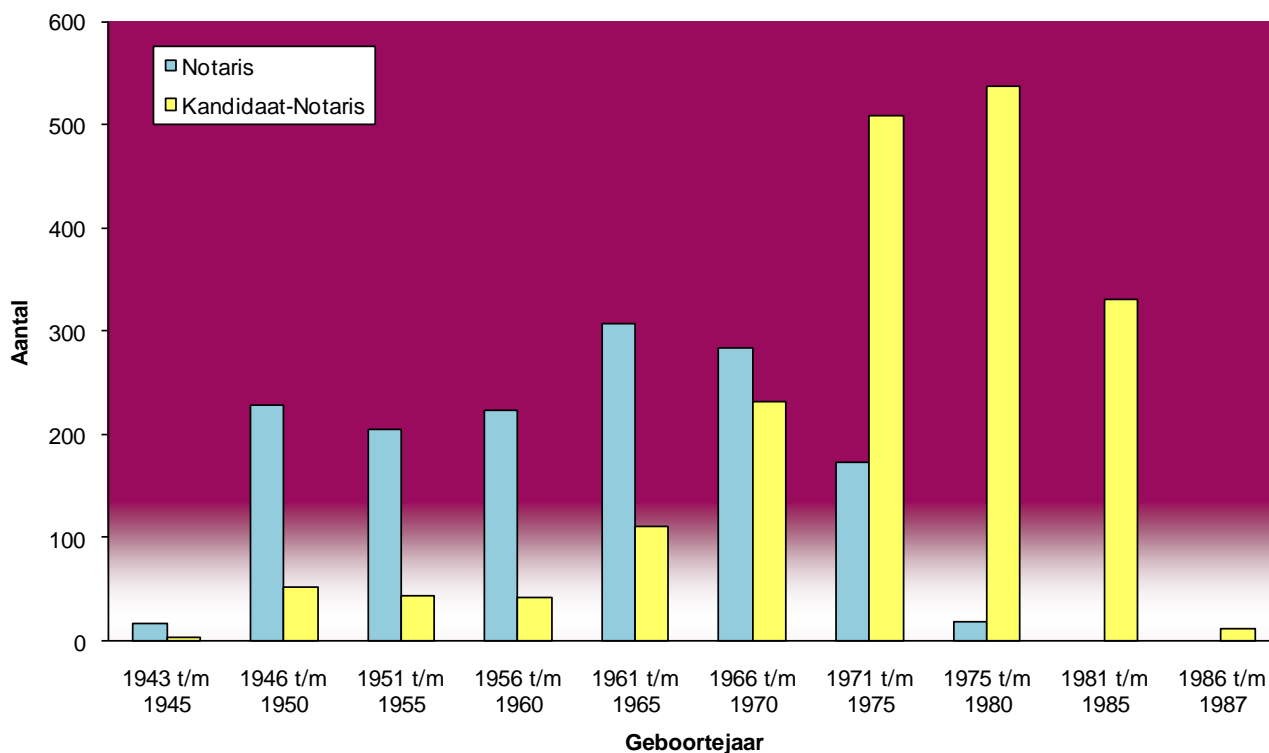
Resultaat op toeslagen

De opgebouwde, premievrije en ingegane pensioenaanspraken zijn per 1 januari 2010 niet verhoogd.

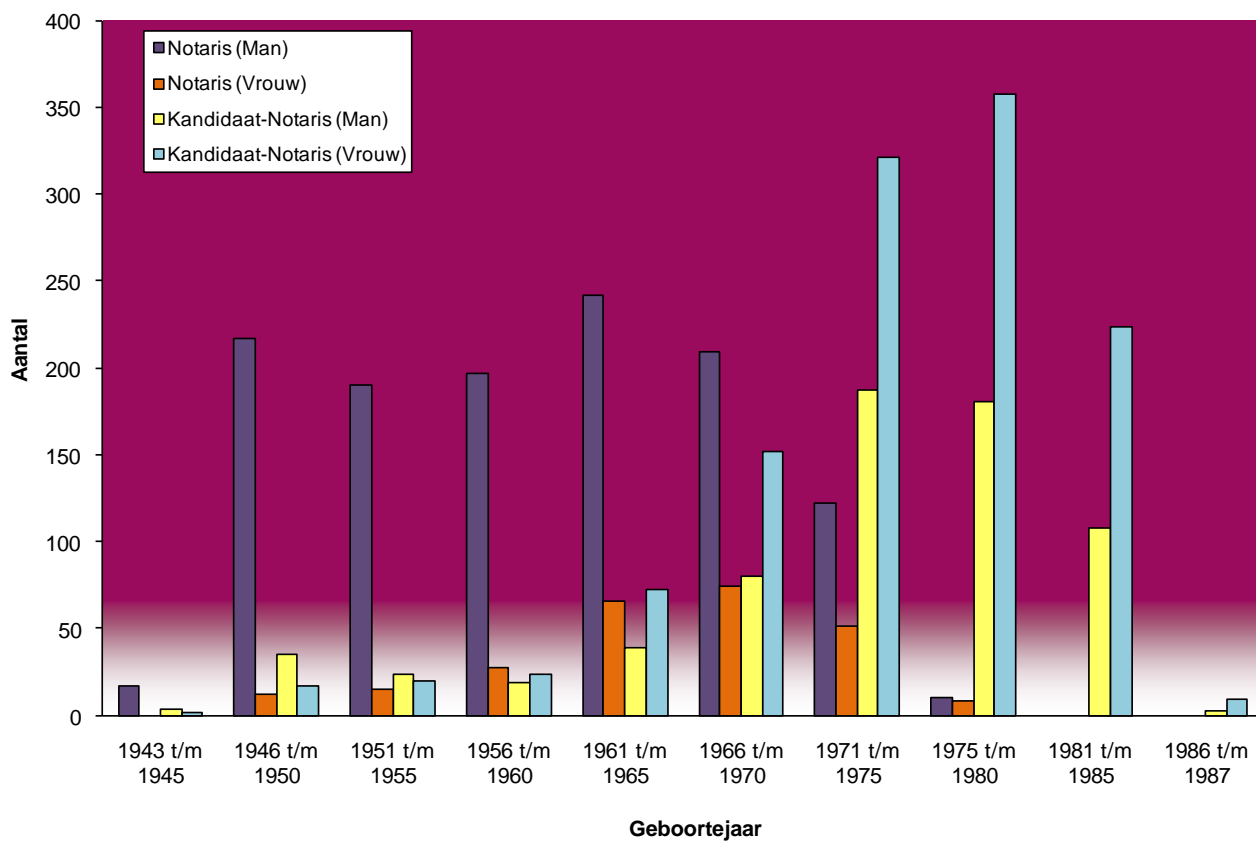
Overzicht deelnemers en gepensioneerden per 31 december 2009

Deelnemers					
Geboortejaar	Notarissen		Kandidaat-notarissen		Totaal
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
1943	1				1
1944	1			1	2
1945	15		3		18
1946	36		6	5	47
1947	43	2	7	4	56
1948	45	2	7	3	57
1949	53	5	7	2	67
1950	40	3	8	3	54
1951	41	5	1	3	50
1952	40		6	3	49
1953	37	5	4	6	52
1954	45	4	3	5	57
1955	27	1	9	3	40
1956	31	3	4	3	41
1957	34	1	4	5	44
1958	36	4	6	5	51
1959	51	5	2	4	62
1960	45	14	3	6	68
1961	50	4	3	7	64
1962	46	16	8	14	84
1963	49	12	6	13	80
1964	48	20	7	15	90
1965	49	14	15	23	101
1966	38	16	8	14	76
1967	32	15	11	35	93
1968	56	19	15	23	113
1969	42	15	18	33	108
1970	41	9	28	47	125
1971	46	17	22	57	142
1972	20	9	30	62	121
1973	28	11	38	54	131
1974	13	8	47	83	151
1975	15	6	50	65	136
1976	5	5	35	90	135
1977	1	1	49	75	126
1978	4	2	26	62	94
1979			43	62	105
1980			27	68	95
1981			39	72	111
1982			20	50	70
1983			32	39	71
1984			9	38	47
1985			8	24	32
1986			1	8	9
1987			1	1	2
Eindtotaal	1.204	253	676	1.195	3.328

Actieve deelnemers per 31 december 2009

Actieve deelnemers per 31 december 2009

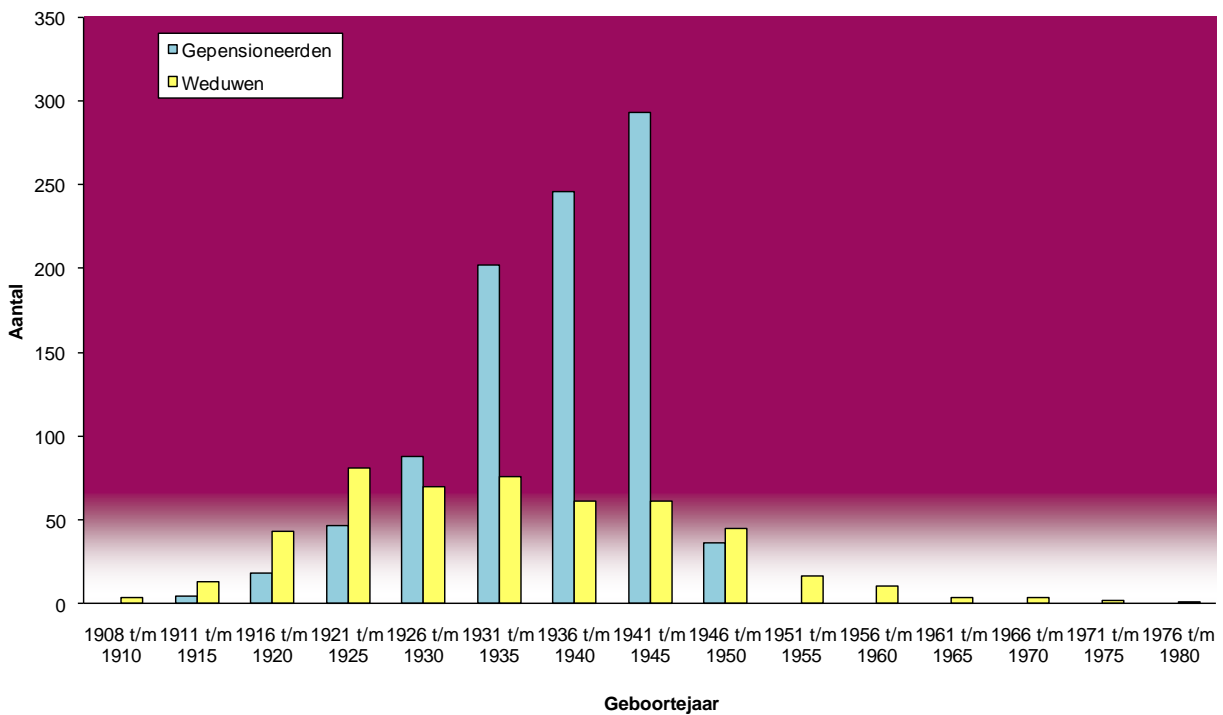

Overzicht deelnemers en gepensioneerden per 31 december 2009

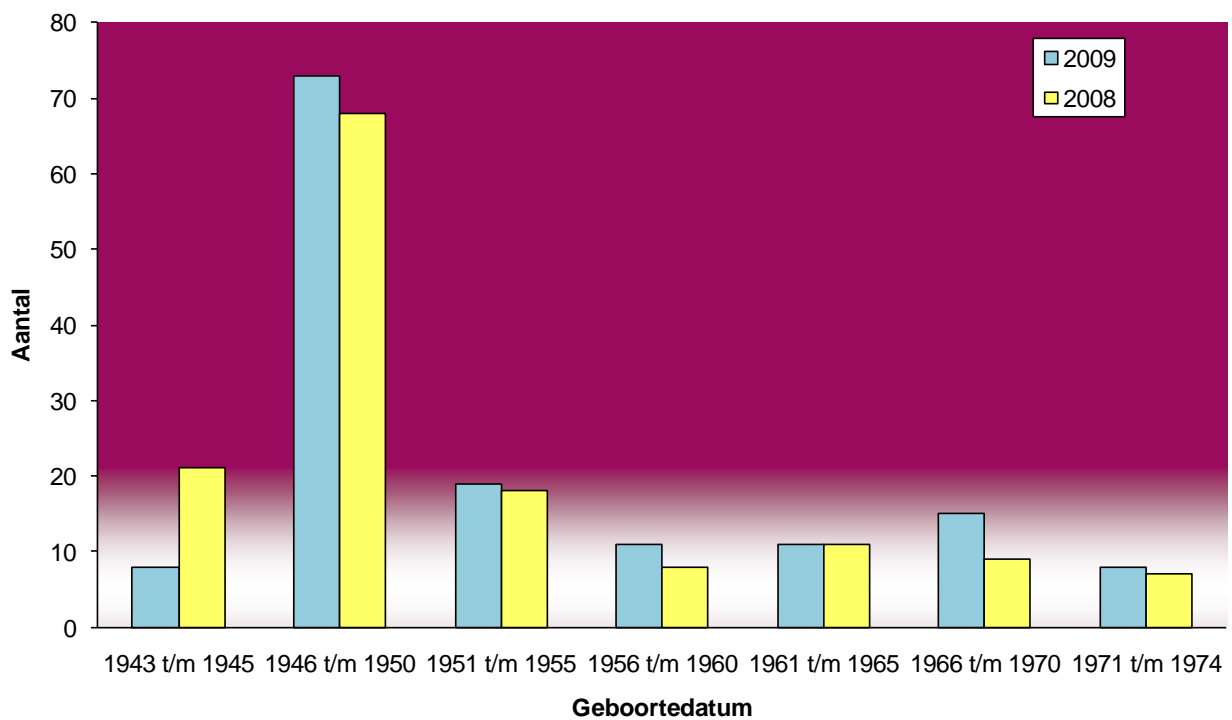
Geboortjaar	Ouderdoms- gepensioneerden	Nabestaanden	Wezen	Arbeids- ongeschikten*	Totaal
1908	0	1	0	0	1
1909	0	1	0	0	1
1910	0	1	0	0	1
1911	0	3	0	0	3
1913	0	4	0	0	4
1914	3	3	0	0	6
1915	1	3	0	0	4
1916	2	8	0	0	10
1917	1	7	0	0	8
1918	5	9	0	0	14
1919	5	9	0	0	14
1920	5	10	0	0	15
1921	7	23	0	0	30
1922	10	11	0	0	21
1923	9	10	0	0	19
1924	7	17	0	0	24
1925	13	20	0	0	33
1926	17	12	0	0	29
1927	16	16	0	0	32
1928	17	16	0	0	33
1929	21	16	0	0	37
1930	17	10	0	0	27
1931	36	7	0	0	43
1932	39	14	0	0	53
1933	29	19	0	0	48
1934	55	18	0	0	73
1935	43	18	0	0	61
1936	50	8	0	0	58
1937	35	11	0	0	46
1938	54	12	0	0	66
1939	52	17	0	0	69
1940	55	13	0	0	68
1941	60	12	0	0	72
1942	77	12	0	0	89
1943	72	7	0	0	79
1944	75	11	0	1	87
1945	9	19	0	7	35
1946	14	14	0	20	48
1947	4	5	0	17	26
1948	10	13	0	14	37
1949	5	6	0	13	24
1950	3	7	0	9	19
1951	0	4	0	6	10
1952	0	4	0	6	10
1953	0	3	0	4	7
1954	0	2	0	1	3
1955	0	3	0	2	5
1956	0	2	0	1	3
1957	0	1	0	4	5
1958	0	2	0	5	7

Geboortjaar	Ouderdoms- gepensioneerden	Nabestaanden	Wezen	Arbeids- ongeschikten*	Totaal
1959	0	3	0	0	3
1960	0	2	0	1	3
1961	0	0	0	4	4
1962	0	0	0	3	3
1963	0	1	0	1	2
1964	0	2	0	2	4
1965	0	0	0	1	1
1966	0	1	0	4	5
1967	0	1	0	2	3
1968	0	0	0	3	3
1969	0	1	0	3	4
1970	0	0	0	3	3
1971	0	0	0	3	3
1972	0	1	0	1	2
1973	0	0	0	3	3
1974	0	0	0	1	1
1975	0	1	0	0	1
1976	0	1	0	0	1
1983	0	0	2	0	2
1984	0	0	2	0	2
1985	0	0	5	0	5
1986	0	0	3	0	3
1987	0	0	8	0	8
1988	0	0	4	0	4
1989	0	0	1	0	1
1990	0	0	4	0	4
1992	0	0	2	0	2
1993	0	0	1	0	1
1994	0	0	1	0	1
1995	0	0	2	0	2
1996	0	0	1	0	1
1998	0	0	2	0	2
2000	0	0	2	0	2
2002	0	0	1	0	1
2003	0	0	2	0	2
2004	0	0	1	0	1
2006	0	0	1	0	1
2008	0	0	1	0	1
Totaal	933	488	46	145	1.612

Ouderdomsgepensioneerden en nabestaanden per 31 december 2009

Arbeidsongeschikten per ultimo 2009 en 2008

Verklarende woordenlijst

Het Notarieel Pensioenfonds communiceert met o.a. met beleggingsdeskundigen, actuarissen en accountants. De door hen gebruikte vaktermen en afkortingen zijn hieronder toegelicht.

ABTN

Actuariële en bedrijfstechnische nota.

Allocatie effect

Attributie effect waarmee de bijdrage van de beslissing om een bepaalde beleggingscategorie te over- dan wel onderwegen ten opzichte van de benchmark wordt gemeten.

Asset Liability Management (ALM)

Het afstemmen van de beleggingsmix op de verplichtingen. Dus de activa die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, moeten zijn belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen (rentematching). De ALM-studie dient als input voor het beleggingsplan en kent de volgende aspecten:

- het in kaart brengen van de financiële stromen;
- de simulatie van toekomstige financiële posities;
- de samenhang met de economische omgeving;
- de vergelijking van beleidsvarianten.

De ALM-studie wordt sinds 1996 tenminste eenmaal per 2 jaar gehouden.

Asset-backed commercial paper

Door banken of andere financiële instellingen uitgegeven waardepapieren met een korte looptijd tussen de 90 en 180 dagen ter financiering van korte termijn met als onderpand bijvoorbeeld debiteurenportefeuille.

Attributie

Een methode waarmee we het verschil tussen het behaalde rendement en het rendement van de normportefeuille verklaren door het toe te wijzen aan de verschillende allocatie, selectie, interactie en valuta beslissingen.

Bear market

Periode van dalende koersen.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld: aandelen, onroerend goed en vastrentende waarden met een nadere onderverdeling in binnen- en buitenlandse beleggingen.

Bijzonder partnerpensioen

Pensioen voor de ex-partner van de overledene (NB het bijzonder partnerpensioen wordt in mindering gebracht op het partnerpensioen van de eventuele huidige partner).

Bruto risico

Risico dat inherent (los van aanwezige beheersing) samenhangt met de activiteiten en producten van het fonds.

CDC-regeling

Collectief Defined Contribution regeling – vaste premie regeling waarbij het risico bij het pensioenfonds ligt.

Compliance charter

De compliance charter is een document waarin de compliance-structuur van uw organisatie wordt vastgelegd. De compliance charter omvat alle activiteiten en voorwaarden, die nodig zijn om de compliance-doelstelling van een organisatie te kunnen realiseren. In de charter zijn alle (beleids)voornemens, taken en bevoegdheden aangaande compliance, interne regelgeving en voorlichtingsactiviteiten opgenomen. Ook de meest relevante wet- en regelgeving en de geconstateerde compliance-risico's en de mitigerende maatregelen die nodig zijn om deze te beheersen, staan hierin beschreven.

De compliance charter kan zowel door de interne als door de externe compliance officer worden gebruikt.

CDS (Credit Default Swap)

Is een overeenkomst tussen twee partijen waarbij het kredietrisico van een derde partij wordt overgedragen. Een Credit Default Swap kan worden gebruikt als verzekering van een portefeuille van obligaties. In het geval dat de uitgever van de obligatie het geleende bedrag niet kan terugbetalen (default), zal de Credit Default Swap dit verlies compenseren.

Stel dat een obligatie op een zeker bedrijf A een effectief rendement heeft van 10%. De obligatie is in bezit van B. B wil dat dit risico afdekken door het aangaan van een Credit Default Swap met een partij C. In deze overeenkomst wordt afgesproken dat B aan C een vast bedrag per jaar betaalt (fixed), bijvoorbeeld 5% van de hoofdsom. In het geval de obligatie default dient C echter aan de B de hoofdsom te vergoeden.

Credit spread

Verschil in yield tussen risicovrije beleggingen en beleggingen met kredietrisico. Voor het lopen van kredietrisico wordt een hogere yield gevraagd dan voor beleggingen met geen of weinig kredietrisico.

Custodian

Financiële partij die de effecten bewaart. Waar vroeger aandelen die verkocht werden werkelijk van hand tot hand gingen, is dat tegenwoordig niet meer het geval. De bank houdt giraal de effecten bij, legt alleen het aantal en de soort vast. De fysieke stukken zelf worden bij een aangewezen partij, de custodian, in bewaring gegeven.

Defined benefit-regeling

Pensioenregeling waarbij in tegenstelling tot de CDC-regeling het risico niet bij het pensioenfonds ligt.

Dekkingsgraad

De verhouding tussen enerzijds de contante waarde van de op dat moment geldende reglementaire pensioenaanspraken (= technische voorziening) en anderzijds het aanwezige vermogen (technische voorziening en eigen vermogen). Het gaat dus om de solvabiliteit.

De vereiste dekkingsgraad (of evenwichtsdekkingsgraad) hangt af van je asset allocatie (beleggingsmix) en de mate waarin je het renterisico afdekt.

Dekkingstekort

Hiervan is sprake indien de solvabiliteit onder de vereiste dekkingsgraad is gekomen. DNB eist dan een korte termijnherstelplan. Een lange termijnherstelplan is vereist indien er een reservetekort is.

Derivaat

Een financieel instrument (op of buiten beurs verhandeld) waarvan de koers direct afhangt ('afgeleid is van') de waarde van een of meer onderliggende waarden, bijvoorbeeld aandelenindexen, schuldpapier, goederenprijzen, andere afgeleide instrumenten, een andere overeengekomen prijsindex of regeling.

Duration

Maatstaf voor rentegevoeligheid van obligaties. Hoe langer de resterende looptijd, des te sterker obligatiekoersen reageren op een renteverandering en hoe hoger de duration.

Een duration van bijvoorbeeld 13,9 wil zeggen dat als alle rentestanden in de RTS van de nominale marktrente (op basis waarvan de technische voorziening is bepaald) met 1/10 procentpunt dalen, de verplichtingen met ongeveer $0,1 \times 13,9\%$ stijgen. De duration is afhankelijk van de hoogte van de rente. Hoe lager de rentestand, des te hoger de duration. Bovendien is de gevoeligheid vd duration voor de rentestand groter naar mate de rentestand lager is.

Duration gap

Bijvoorbeeld duration gap is 4 indien de duration van de verplichtingen 10 is en de duration van de beleggingen 6. Met interest swaps kan je de looptijd verlengen en de duration gap naar 0 brengen. Het renterisico is dan 0, als er althans geen renteschokken zijn.

Embedded option

Een optie dat een onafscheidelijk onderdeel uitmaakt van een ander instrument. Dit verschilt dus van een gewone optie, waarin dus apart gehandeld kan worden, los van de onderliggende zekerheid.

Evenwichtsdekkingsgraad

De evenwichtsdekkingsgraad wordt berekend door de som van de verplichtingen en de vereiste buffer te delen door de verplichtingen. Bij deze dekkingsgraad heeft het pensioenfonds precies voldoende vermogen ter dekking verplichtingen en de vereiste buffer, en dit is de dekkingsgraad vereist onder FTK.

Excassokosten

Kosten verbonden aan het uitkeren van het pensioen.

Fannie Mea TBA

Dit betreft hypothecair gedekte effecten welke worden gekocht uit een hypotheekpool tegen een vaste prijs op een datum in de toekomst.

Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM)

Geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen instellingen die onder prudentieel toezicht van DNB vallen. FIRM wordt door de toezichthouders van DNB gebruikt.

Floating Rate Notes (FRN)

In de jaarrekening staat dit onder de obligaties gepresenteerd.

FTK (Financieel Toetsings Kader)

Besluit FTK maakt onderdeel uit van de Pensioenwet, sinds 1 januari 2007 van kracht.

FX Forward

Een FX Forward is een overeenkomst tussen twee partijen die buiten de gereguleerde beurzen om tot stand komt en waarbij een of meerdere prestaties afhankelijk zijn van koersbewegingen van onderliggende waarden.

FX option

Een FX option verschaft het recht om een bepaald bedrag van een vreemde valuta tegen een voorafgaande prijs gedurende een overeengekomen periode of op een welbepaalde datum te kopen of te verkopen.

Hedge accounting

Situatie waarin derivaten off balance worden gehouden en waardeveranderingen van derivaten worden verantwoord in de periode waarin ook de financiële gevolgen van de afgedekte risico's worden verantwoord, zodat een 'perfecte match' bestaat

Hedge Funds

Hedge funds proberen via een breed scala aan beleggingsstrategieën op relatief korte termijn hoge absolute rendementen te behalen. Deze absolute rendementen hoeven niet gerelateerd te zijn aan de standaard 'benchmarks' voor aandelen of vastrentende waarden.

Beleggingsstrategieën kunnen variëren van 'shorten' van overgewaardeerde aandelen (verkopen van een aandeel dat nog niet in bezit is, omdat er wordt uitgegaan van een koersdaling) tot inspelen op verwachte fluctuaties op de valutamarkten.

Interest Rate Swap (IRS)

De renteswap is een ruiltransactie die geschiedt op een internationale financiële markt, waarbij partijen de rentebetalingen gedurende de looptijd, of een deel van de looptijd, tegen elkaar ruilen. Na het verstrijken van deze tijd worden ze weer teruggenomen, zodat bijvoorbeeld het koersrisico wordt uitgesloten en beide partijen kunnen profiteren van een comparatief voordeel dat een van de partijen geniet. De koper van een renteswap koopt een renteswap om zich te beschermen tegen renterisico's. De koper kan zo kiezen om een lopende lening tegen een variabele rente niet om te zetten in een nieuwe lening, maar met de swap het renterisico af te dekken. De koper betaalt dan voor de looptijd van de swap een vast rentepercentage aan de verkoper, die zich weer verplicht tot de koper het variabele percentage terug te betalen (wat de koper dan gebruikt voor de rentebetaling op zijn originele lening). De hoofdsommen van de leningen worden bij een IRS niet uitgewisseld, die zijn alleen in theorie, in de berekeningen herkenbaar. Uitwisseling vindt uitsluitend plaats van de rentes.

Kortleven risico

Het risico van extra lasten van nabestaandenpensioenen vanwege relatief vroegtijdig overlijden van (gewezen) deelnemers.

Langleven risico

Deelnemer/verzekerde overlijdt later dan verwacht (kortleven en langleven risico samen wordt het verzekerings-technisch risico genoemd).

LDI

Liability Driven Investing – elimineren van het renterisico van de nominale pensioenfonds-verplichtingen.

Mandaat vermogensbeheer

Beleggingsrichtlijnen of – instructie, bevat de beleggingstechnische afspraken over het beheer van het vermogen

Minimaal vereist Eigen Vermogen (MEV)

Het minimumbedrag van het bij wijze van buffer aangehouden eigen vermogen. In het Besluit van 18 december 2006 (algemene maatregel van bestuur inzake FTK) zijn nadere regels gesteld voor de bepaling van het minimaal vereist eigen vermogen. Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt in de regel ca. 5% van de technische voorziening (dus een dekkingsgraad van 105%).

Modified Duration

Een afgeleide van de duration is de modified duration: hierbij wordt de duration gedeeld door (1+yield to maturity). Een obligatie met een duration van 8 jaar heeft bij een rendement van 5% een modified duration van 7.6 jaar.

Het nut hiervan is dat hiermee (behoorlijk) exact berekend kan worden wat de effecten zijn van een verandering in de marktrente, en daarmee van het rendement van de lening. Indien de marktrente met 1%-punt stijgt, zal de koers van de obligatie dalen met de modified duration (7.6% in dit voorbeeld) maal de oorspronkelijke koers van de obligatie. Als de oorspronkelijke koers 105% was bij een rendement van 5%, zal de koers bij een marktrente van 6% dalen tot (bij benadering) $105\% - (7.6 \times 1.05) = 105\% - 7.98\% = 97.02\%$.

Als vuistregel kan worden aangehouden: stijgt of daalt de rente met 1%, dan fluctueert de waarde van de obligatie met 1% maal de duration.

Hoewel duration (en modified duration) plegen te worden uitgedrukt in jaren, is het theoretisch niet geheel juist om dit als een tijdsperiode te zien. Het is een gevoeligheidsindicator. De verhouding tussen de relatieve verandering van de koers, dK/K , en de yieldverandering in %-punten, di . Dit kan worden aangetoond m.b.v. de wiskundige differentiatie-techniek: $(dK/K)/di = (dK/di)/K$. Waarbij K de Contante Waarde (c.q. koers) voorstelt. De d is de wiskundige notatie voor een (ultrakleine) verandering.

Netto risico

Risico's zoals deze resteren bij inachtneming van de effecten van aanwezige beheersingsmaatregelen.

Optie

Het recht, maar niet de verplichting, om een effect gedurende een bepaalde periode of op een bepaalde datum tegen een bepaalde prijs te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie).

Pensioenvermogen (of fondsvermogen)

Eigen vermogen + technische voorzieningen.

Private equity

Effecten van bedrijven die niet aan een beurs zijn genoteerd. De verkoop van private equity is aan strenge regels gebonden. Omdat een markt ontbreekt moet een belegger zelf een koper vinden als hij zijn aandeel in een dergelijk bedrijf wil verkopen. Het is dus een illiquide belegging.

Rente risico factor

De renterisico factor welke aangeeft met welke factor de verplichtingen wijzigen t.o.v. de vastrentende beleggingen, wordt berekend door de gemiddelde factor te nemen van een stijging en daling van 50 basispunten. Berekening conform DNB benadering.

Reservetekort

Het eigen vermogen is lager dan het vereiste eigen vermogen, maar tenminste gelijk aan het minimaal vereiste vermogen. Dit reservetekort moet volgens een door DNB goed te keuren 'herstelplan reservetekort' in maximaal 15 jaar worden ingelopen.

Rentetermijnstructuur (RTS)

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Op de horizontale as wordt de looptijd in jaren aangegeven, op de verticale as het rendement, meestal in de vorm van de yield to maturity.

Statement on Auditing Standards (SAS 70)

Een Amerikaanse auditingstandaard. Deze staat voor het documenteren van interne beheersingsmaatregelen, het auditen van deze maatregelen op toereikendheid en de werking van de maatregelen. In de type I-rapportage worden de getroffen beheersingsmaatregelen beschreven die zijn geïmplementeerd en waarmee de beheersingsdoelstellingen kunnen worden bereikt. De type II-rapportage heeft betrekking op een periode van minimaal zes maanden, waarin de beschreven beheersmaatregelen aanwezig waren om de beheersingsdoelstellingen doorlopend te bereiken.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de procentuele verhouding van de solvabiliteitstoets en wordt berekend door het eigen vermogen te delen door de vereiste solvabiliteitsbuffer. De solvabiliteitsratio dient minimaal 100% te zijn, anders is er sprake van een reservetekort.

Stress tests

Slecht-weer-scenario's.

Swaption

Een swaption geeft aan de koper het recht (maar niet de verplichting) op een bepaald tijdstip of tijdens een bepaalde periode in de toekomst een interest rate swap contract af te sluiten in ruil voor de betaling van een premie.

Tracking error

Ook wel actief risico genaamd geeft de mate aan van afwijking tussen rendement portefeuille en benchmark.

Toereikendheidstoets (TRT)

Deze dient duidelijk te maken of de balanswaarde van de VVP toereikend is waarbij dient te worden uitgegaan van realistische verzekeringstechnische grondslagen en van een discontovoet op basis van de door DNB gehanteerde RTS.

Value at risk

Geeft aan het verwachte maximale verlies over een bepaalde horizon met een bepaalde zekerheid.

Valuta effect

Attributie effect waarmee de bijdrage van de beslissing om een bepaalde valuta te over- dan wel onderwegen ten opzichte van de benchmark gemeten wordt.

Vastrentende waarden

Verzamelnaam voor beleggingen waarop in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt. Voorbeelden van vastrentende waarden zijn obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen. Deze beleggingen worden ook wel als risicomijdend aangeduid.

Verzekeringstechnisch risico

Risico van negatieve verzekeringstechnische resultaten, zoals bijvoorbeeld het langlevensrisico. Dit risico is afhankelijk van de gemiddelde leeftijd (hoe lager de gemiddelde leeftijd, hoe hoger de onzekerheid), omvang van het fonds (hoe groter het fonds hoe lager de opslag) en pensioenregeling.

Vereist Eigen Vermogen (VEV)

In de nota Hoofdlijnen FTK wordt voor pensioenfondsen een vereist vermogen voorgeschreven. In de pensioenwet wordt de omvang van het vereist eigen vermogen nader ingevuld. In deze wet is opgenomen dat het vereist eigen vermogen zodanig moet worden vastgesteld dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het binnen een jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Voor een standaardpensioenfonds (waarbij onder andere wordt uitgegaan van belegging voor 50% in zakelijke waarden) komt deze norm neer op een vereist eigen vermogen van ongeveer 30% van de technische voorzieningen. De vereiste dekingsgraad dient dus ongeveer 130% te zijn. Naarmate een pensioenfonds meer risicovol belegt, zal het vereist eigen vermogen groter moeten zijn. Naarmate het minder risicovol belegt, kleiner. Voor een pensioenfonds met een ten opzichte van een standaardpensioenfonds relatief jong deelnemersbestand zal het vereist eigen vermogen lager mogen zijn dan wanneer het een relatief oud deelnemersbestand betreft. In een algemene maatregel van bestuur wordt nader bepaald hoe DNB toets of pensioenfondsen voldoen aan de eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen.

Volatiliteit

Mate van beweeglijkheid van de rendementen van een belegging.

Voorziening Verzekeringsverplichtingen – Rente Termijn Structuur (VVP RTS)

Dit is de voorziening pensioenverplichting: de marktwaarde van de verplichtingen contant gemaakt aan de hand van de door de DNB gepubliceerde markttrentes. De waardering tegen RTS is sinds 1 januari 2007, toen de FTK in werking trad. Daarvoor was de waardering van de voorziening tegen een vaste rekenrente van maximaal 4%.

Yield curve

Is hetzelfde als RTS.

Yield to maturity (YTM)

YTM is een methode voor de berekening van het rendement op een obligatie. Hierbij wordt verondersteld dat de houder van de obligatie deze tot aan de afloopdatum in bezit houdt, en dat hij de tussentijdse cashflows (de coupon) kan en zal herinvesteren tot die afloopdatum tegen diezelfde yield to maturity.

Beide veronderstellingen zijn vermoedelijk vrijwel onvermijdelijk, doch beleggers in obligaties dienen zich de mogelijke effecten te realiseren. Met name in een situatie van een hoge marktrente is het vaak niet realistisch om te veronderstellen dat de coupons gedurende de gehele looptijd zullen kunnen worden herbelegd tegen die hoge rente: de marktrente zou intussen immers zeer wel gedaald kunnen zijn. Dit verschijnsel wordt aangeduid als 'yield illusion'. (Tevens kan, bij een situatie van een gelijkblijvende rente en een normale yieldcurve, gewezen worden op de omstandigheid dat herbelegging van de coupons plaatsvindt voor een steeds kortere periode, en daarmee tegen een steeds lager rendement.)

Met de hierboven genoemde kanttekeningen, is YTM een goede methode om verschillende obligaties op hun relatieve merites te beoordelen. Hierbij wordt opgemerkt dat YTM slechts één van de factoren is die daarbij een rol speelt.

Indien wordt gesproken over "het rendement" op een obligatie, zonder dat gerefereerd wordt aan een bepaalde tijdsperiode, dan wordt meestal de yield to maturity bedoeld. Indien wel gesproken wordt over het rendement over een bepaalde periode, zal meestal de total return bedoeld worden.

De berekening vindt door een iteratief proces plaats, waarbij die discountfactor wordt gezocht waarbij de contante waarde van alle ontvangsten gelijk is aan de gewenste prijs (koerswaarde plus opgelopen rente). Uiteraard gebeurt dit niet handmatig.

Zakelijke waarden

Verzamelnaam voor beleggingen in aandelen en beleggingen in onroerend goed. Deze beleggingen worden ook wel aangeduid als risicodragend.